

Noptile Fluturilor Europeni – ediția a II-a („2nd European Moth Nights), 1-3. VII. 2005, un bilanț științific (Lepidoptera: Macrolepidoptera)

RÉZBÁNYAI-RESER Ladislaus, KÁDÁR Mihály și VIZAUER Tibor-Csaba (transl.)

Rezumat

La inițiativa Societății Lepidopterologice Maghiare „Szalkay József” și a Societății Entomologice din Luzern (Elveția) în perioada 1-3. VII. 2005. (+/- 1 zi) s-a desfășurat a doua ediție a proiectului internațional denumit „Noptile Fluturilor Europeni – ediția a II-a” („2nd European Moth Nights“ = „2.EMN“). În aceste zile, în diferite situri europene alese după preferință, specialiștii au avut posibilitatea să colecteze sau să realizeze observații sincronizate asupra macrolepidopterelor nocturne (Macroheterocera), iar rezultatele să le trimită la centrul organizatoric. Obiectivele proiectului au fost următoarele: stabilirea de relații colegiale între colecționarii de fluturi nocturni din Europa, obținerea unei imagini de moment a lepidopterofaunei nocturne active în aceeași perioadă la o scară geografică largă, atragerea atenției asupra acestui grup taxonomic, asupra ponderii fluturilor nocturni în ecosistemele naturale și asupra cerințelor actuale de protecție.

În cadrul programului au participat activ 400 de persoane din 22 țări (cele mai multe din Olanda, 139, Germania, 46, Finlanda, 31, Ungaria, 30 și Elveția, 28). Cele 380 de locuri de colectare au fost distribuite pe teritoriile a 23 de țări (cele mai multe se află în Olanda, 139, Germania, 53, Franța, 24, Austria, 20, Finlanda, 17, Ungaria, 17 și Elveția, 15). Datele însumate au depășit peste dublul rezultatelor programului 1.EMN 2004. Locurile de colectare au fost distribuite în toată Europa, din Marea Britanie (Cornwall) până în România și din Portugalia până în țările scandinave, la altitudini cuprinse între nivelul mării (0 m) și înălțimea de 1700 m. În cele cinci zile prin această metodă s-au semnalat în total 974 specii de macrolepidoptere (inclusiv și câteva subspecii importante), ceea ce reprezintă cca. 35,7 % din macrolepidopterofauna nocturnă europeană. Numărul total al speciilor semnalate cu ocazia 1. și 2.EMN este de 1163 (42,6% din fauna europeană).

Atenția este din nou îndreptată asupra unor grupe de specii, al căror reprezentanți nu ar trebui să fie determinate doar pe baza habitusului, respectiv asupra acelor probleme de determinare, care în general apar numai prin „observarea” fluturilor de noapte. Sunt enumerate speciile semnalate din cele mai multe locuri și din cele mai multe țări, respectiv speciile care s-au dovedit a fi foarte frecvente în cel puțin dintr-un loc de colectare (peste 100 de exemplare) sau cel puțin frecvente (30-99 exemplare) (în cazul în care furnizorul de date ne-a trimis aceste informații).

În această lucrare sunt tratate câteva specii și subspecii interesante. Atenție în legătură cu această mențiune: publicația de față cuprinde cinci subcapitole care pot fi citate separat ca lucrări originale:

- ZAHM, N.: Stadiul cunoștințelor actuale despre specia *Cilix hispanica* DE-GREGORIO, TORRUELLA, MIRET, CASAS & FIGUERAS, 2002, cu referiri și asupra speciei *Cilix asiatica* (BANG-HAAS, 1907) (Lepidoptera: Drepanidae).
- REZBANYAI-RESER, L.: Punct de vedere privind apartenența taxonomică a speciilor *Hylaea fasciaria* (LINNAEUS, 1758) și *prasinaria* (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775) (Lepidoptera: Geometridae).
- REZBANYAI-RESER, L.: Un nou punct de vedere împotriva separării speciilor *Diachrysis chrysis* (LINNAEUS, 1758) și *tutti* (KOSTROWICKI, 1961) =? *stenochrysis* (WARREN, 1913), luând în considerare rezultatele analizelor de ADN la cele două specii efectuate mai recent de către alți autori (Lepidoptera: Noctuidae).
- LEHMANN, L.: Date privind specia *Acontia (Tarachidia) candefacta* (HÜBNER, [1831]) și răspândirea sa în Ucraina (Lepidoptera: Noctuidae).
- REZBANYAI-RESER, L.: Punct de vedere privind justificarea taxonomică a taxonului *Coscinia cribraria punctigera* FREYER, 1843 (=? *pannonica* DANIEL, 1955) la nivel de subspecie (Lepidoptera: Arctiidae).

În afara acestor taxoni sunt tratate problemele legate de *Horisme tersata* D.SCH. și *radicaria* LAH. (specii ușor confundabile), respectiv *Noctua janthina* D.SCH. și *janthe* BKH. (probabil subspecii separate puternic doar din punct de vedere genetic, însă actual se află în proces de contopire).

Sunt menționate perioadele pentru următoarele două programe „Noptile Fluturilor Europeni” (28-30. aprilie 2006 și 12-14. octombrie 2007), cu speranța unei participări și mai largi din partea specialiștilor europeni. Adresele de contact, la care se poate apela pentru informații, sunt date la sfârșitul lucrării. Lista participanților, a locurilor de colectare și a speciilor de fluturi semnalate, sunt redată sub formă tabelară. Tabelul cu rezultatele centralizate se pot accesa tot la adresele menționate de internet.

INTRODUCERE

După desfășurarea primei ediții a proiectului „Noptile Fluturilor Europeni 1.” („1st European Moth Nights“ = 1.EMN)“, organizat de Societatea Lepidopterologică Maghiară „Salkay József” și Societatea Entomologică din Luzern (Elveția) în perioada 13-15. VIII. 2004. (+/- o zi) a fost anunțat de către cele două organizații programul ediției a II-a „Noptile Fluturilor Europeni 2.” („2nd European Moth Nights“ = 2.EMN)“ pentru perioada 1-3. VII. 2005. De organizarea evenimentului, centralizarea și ordonarea datelor, respectiv evaluarea rezultatelor s-au ocupat preponderent cei doi autori ai articolului de față. Din alte câteva țări s-a primit un sprijin considerabil în organizare, ceea ce a contribuit semnificativ la reușita celei de-a doua ediții a proiectului EMN.

Toți lepidopterologii care cunosc speciile de lepidoptere nocturne au avut ocazia să participe la acest proiect și să studieze fluturii de noapte într-un sit european liber ales, iar rezultatele să le furnizeze într-o bază de date centralizatoare. Din mai multe puncte importante de vedere autorii au luat în considerare doar macrolepidopterele („Macrolepidoptera”). Obiectivele EMN sunt: înființarea de relații între lepidopterologii europeni care cercetează fluturii de noapte și facilitarea conlucrării în echipă, prezentarea unei imagini de moment a lepidopterelor nocturne active în aceeași perioadă pe teritoriul Europei, centralizarea rezultatelor într-o bază de date, respectiv atragerea atenției în mod repetat asupra faptului că și fluturii de noapte merită protecție.

Date și comentarii referitoare la evaluarea primei ediții EMN 2004 („Bilanț”), se pot accesa pe Internet la următoarele adrese: <http://lepidoptera.fw.hu> și <http://www.european-moth-nights.ch.vu>. Textul evaluării originale în limba germană împreună cu tabelele care prezintă participanții, speciile semnalate (Macroheterocera) și datele siturilor de colectare au fost publicate în revista germană „Atalanta” în următoarea lucrare:

REZBANYAI-RESER, L. & KÁDÁR, M. (2005): 1. Europäische Nachtfalternächte („1st European Moth Nights“), 13.-15.VIII.2004, eine wissenschaftliche Bilanz (Lepidoptera, Macrolepidoptera). – Atalanta, 36 (1/2): 311-358.

O versiune în limba engleză probabil va fi publicată în Anglia în revista „The Entomologist’s Record and Journal of Variation“.

În „bilanțul” primei ediții EMN, care a apărut pe internet în 5 limbi (engleză, germană, maghiară, franceză și română, abstractul însă și în italiană), în afara rezultatelor au fost tratate mai multe aspecte principale: obiectivele detaliate a proiectului, metodologii tehnice a EMN pentru realizarea cerințelor solicitate, motivarea faptului de ce s-a restrâns doar la grupul Macroheterocera în cadrul programului EMN, aspecte privind problematica determinării și metodelor de colectare, respectiv alte aspecte referitoare la protecția fluturilor de noapte. Întrucât aceste aspecte au fost tratate în evaluarea primei ediții EMN 2004, s-au reluat doar în situații excepționale.

Invitația pentru participarea la cea de-a doua ediție EMN 2005 a fost lansată pe paginile web ale organizatorilor, fiind apoi preluată de mai multe alte pagini de internet, a apărut în câteva reviste entomologice, respectiv a fost expediată prin e-mail sau poșta la numeroși entomologi. În final, în perioada iulie-decembrie 2005 pe adresele organizatorilor au sosit liste (mai scurte sau mai lungi) cu specii de la numeroși colegi entomologi. Anumite liste au sosit corect și exact completate tot prin e-mail, altele trimise tot prin e-mail au sosit cu diverse date lipsă, care ulterior au fost solicitate și completate în măsura posibilităților. Însă alte tabele complete sau incomplete au sosit și cu această ocazie prin poșta, date care au fost introduse în baza de date electronică tot de către organizatori. A fost o muncă imensă, care parțial ar fi fost evitată dacă participanții ar fi utilizat și ar fi completat integral tabelele-tip EMN întocmite de către organizatori, răspândite și mediatizate pe internet. Însă organizatorii nici în aceste condiții n-au respins vreo listă trimisă de participanți care au colaborat în funcție de posibilități, pentru care autorii își exprimă personal mulțumiri.

La final, listele individuale de specii au fost centralizate într-un tabel comun, care poate fi consultat în întregime la adresele de internet mai jos menționate, fiind la dispoziția tuturor lepidopterologilor pentru cercetări ulterioare sau utilizarea lor în alte domenii. Se solicită doar menționarea sursei.

Specificăm faptul că responsabilitatea pentru datele expuse, noile puncte de semnalare, respectiv determinarea speciilor aparțin furizorilor de date. Autorii s-au restrâns doar la verificarea unor situații problematice prin solicitare de informații suplimentare. Astfel eventualele întrebări se vor adresa furnizorilor de date, în caz de nevoie autorii fiind dispuși să intermedieze colaborarea.

PARTICIPANȚII

La această ediție EMN au participat în total 400 de persoane (tabele nr.1a-c), în cele mai multe cazuri individual, dar și câte doi, trei sau chiar mai mulți colegi au fost prezenți la colectări/observări în același loc și dată. Acest număr de participanți este mai mult decât dublu față de numărul participanților în cazul 1.EMN (154), situație ce se poate numi foarte îmbucurătoare. Numărul mare de participanți poate fi însă înșelător, iar creșterea față de anul precedent, poate fi chiar o descreștere. Pe de o parte numărul total al participanților, dacă luăm în calcul și persoanele însoțitoare care au fost prezente doar ca simpli observatori, a fost simțitor mai ridicat. De fapt nu este vorba de 400 de lepidopterologi, pentru că printre participanți au fost enumerate și numeroase persoane nespecializate în lepidopterologie, persoane care au acordat sprijin activ lepidopterologilor, sau persoane care au semnalat specii remarcabile pe care le-au fotografiat în perioada 1-3. VII. 2005, sau doar le-au observat. Aceste persoane însă au fost considerate participanți „cu drepturi depline” a programului 2.EMN.

Pe baza participanților sunt reprezentate următoarele 22 de țări (harta nr.1) (în paranteză numărul participanților în programul 1.EMN 2004 din aceeași țară):

AT = Austria 13 (3), BE = Belgia 3 (2), BG = Bulgaria 1 (3), CH = Elveția 28 (9), DE = Germania 46 (23), EE = Estonia 8 (5), ES = Spania 5 (11), FI = Finlanda 31 (4), FR = Franța 15 (8), GB = Marea Britanie 22 (11), HU = Ungaria 30 (15), IT = Italia 8 (11), LT = Lituania 1 (0), MT = Malta 9 (12), NL = Olanda 139 (16), NO = Norvegia 1 (1), PL = Polonia 8 (2), PT = Portugalia 3 (2), RO = România 15 (10), SE = Suedia 2 (2), SK = Slovacia 1 (1), SM = San Marino 3 (0), UA = Ucraina 2 (0).

Cei mai mulți participanți care au trimis date au fost din Olanda (139), țară în care în data de 1. VII. 2005 s-a organizat „Noaptea Națională a Fluturilor”. Totodată pentru această țară este de menționat faptul că mulți participanți au activat doar ca ajutoare, sau au trimis liste de specii succinte, de foarte multe ori doar cu o singură semnalare a unei specii (vezi mai jos comentarii la această mențiune, la titlul locuri de colectare). – Pe locul doi se situează Germania (40), unde însă majoritatea participanților au fost lepidopterologi. La țările următoare din acest șir (Finlanda 31, Ungaria 30 și Elveția 28) printre participanți de asemenea se întâlnesc și „lepidopterologi ocazionali”.

Este important de menționat că în aceste zile 12 participanți au realizat colectări/observații pe teritoriul altor țări decât cea de proveniență. Deci trebuie reținut că participarea la această acțiune este posibilă – după preferință – oriunde în Europa (inclusiv Islanda), chiar și în cazul în care un doritor participant se află pe teritoriul unei țări străine, indiferent că aici își petrece vacanța, este în tranzit sau este în interes de serviciu.

MULȚUMIRI

În primul rând mulțumiri sunt adresate tuturor persoanelor care au participat activ la această acțiune – prin colectări sau observări – respectiv au furnizat datele obținute (vezi tabelul nr. 1).

În afară de cei doi autori, oficialii „ambasadori-EMN” (pentru Elveția și Ungaria), au contribuit și următorii colegi: GROENENDIJK DICK (Olanda), HIRNEISEN NORBERT (Germania), JONKO KRZYSZTOF (Polonia), KOSTJUK IGOR (Ucraina), KURZ MICHAEL (Austria), SAMMUT PAUL (Malta), VIIDALEPP JAAN (Estonia) și VIZAUER T. CSABA (România).

Ca traducători a diverselor texte au fost activi în cadrul 2.EMN mai ales următorii colegi: DOBOS ZSOLT (Olanda), FLAMIGNI CLAUDIO (Italia), PETRÁNYI GERGELY (Ungaria), SIERRO ANTOINE (Elveția) și VIZAUER T. CSABA (România).

În continuare dorim să mulțumim unor colegi pentru ajutorul acordat organizatorilor prin coordonarea activă a programului pe teritoriul țării lor sau pentru orice altfel de ajutor, cu sfaturi, idei – astfel de mulțumiri revin în primul rând următoarelor persoane (ne cerem scuze dacă am omis pe cineva din listă): AHOLA MATTI (FI), DANTART JORDI (ES: Catalonien), JAMES R. ANTONY (GB: Cornwall), KISER KARL (CH), LEHMANN LUTZ (DE), LEPERTEL NICOLE (FR), PÁL ATTILA (HU), POLONYI VILMOS (HU), SCHÄFFER ERWIN (CH), WIROOKS LUDGER (DE), WYMANN HANS-PETER (Schweiz), ZAHM NORBERT (DE).

Adresăm mulțumiri deosebite organizațiilor olandeze „De Vlinderstichting” și „EIS-werkgroep Vlinderfaunistiek”, în cadrul acestora domnilor ELLIS WILLEM și GROENENDIJK DICK pentru transmiterea datelor înregistrate în cadrul programului „Noaptea Națională a Fluturilor din Olanda” în data de 1. VII. 2005.

Translatorul (VIZAUER TIBOR-CSABA) mulțumește domnului CORDUNEANU CONSTANTIN (RO) pentru parcurgerea și corectarea traducerii efectuată din limba maghiară în limba română.

SITURILE CERCETATE

S-au realizat observații în 380 de situri (tabelul nr. 2). Acest număr nu este identic cu numărul participanților, pentru că în unele situri au participat mai multe persoane, alte persoane au participat în cele cinci zile în mai multe situri. Numărul țărilor în care s-a participat (23) este mai mare decât cel al participanților, pentru că în Croația a colectat un lepidopterolog străin, dar nici un lepidopterolog autohton. Aceste situri sunt răspândite în întreaga Europă, din Marea Britanie (Cornwall) până în Ucraina și din Portugalia până în țările scandinave, de la nivelul mării (0) până la altitudinea de 1700 metri.

Cele 378 de situri au fost distribuite în cele 23 de țări (harta nr. 2) după cum urmează (în paranteză numărul siturilor raportate cu ocazia 1.EMN 2004 din aceeași țară):

AT = Austria 20 (3), BE = Belgia 4 (2), BG = Bulgaria 3 (4), CH = Elveția 15 (11), DE = Germania 53 (17), EE = Estonia 9 (6), ES = Spania 14 (18), FI = Finlanda 17 (5), FR = Franța 24 (9), GB = Marea Britanie 13 (10), HR = Croația 1 (1), HU = Ungaria 15 (19), IT = Italia 7 (13), LT = Lituania 2 (0), MT = Malta 5 (9), NL = Olanda 139 (10), NO = Norvegia 2 (2), PL = Polonia 10 (3), PT = Portugalia 2 (2), RO = România 12 (9), SE = Suedia 3 (1), SK = Slovacia 1 (1), SM = San Marino 3 (0), UA = Ucraina 4 (0).

Cu cele 139 de situri cercetate Olanda ocupă de asemenea primul loc, însă acest număr doar întâmplător este identic cu numărul participanților olandezi. Însă și acest număr mare este înșelător, pentru că siturile de unde s-a semnalat peste 9 specii este doar 74. Astfel numărul siturilor de unde s-a semnalat un număr de specii între 1-9 a fost 65. – Pe locul al doilea se situează și aici Germania cu 53 de situri cercetate (dintre acestea doar din 2 situri s-a semnalat mai puțin de 10 specii). Restul țărilor în această ordine sunt următoarele: Franța (24), Austria (20), Finlanda (17), Ungaria (15) și Elveția (15).

În final menționăm țările de pe teritoriul cărora în 2005 nu s-au furnizat deloc date:

Albania, Andora, Insulele Baleare (ES), Bosnia-Herțegovina, Danemarca, Gibraltar (GB), Grecia, Irlanda, Islanda, Corsica (FR), Letonia, Liechtenstein, Luxemburg, Macedonia, Moldova, Monaco, Irlanda de Nord (GB), Rusia, Sardinia (IT), Sicilia (IT), Slovenia, Cehia, partea europeană a Turciei, Belarusia, Iugoslavia și Cipru. – În aceste țări sunt cunoscute mulți lepidopterologi consacrați. Noi sperăm ca la următoarea ediție „Noptile Fluturilor Europeni” (vezi mai jos) să fie „acoperite” și aceste goluri.

În contrast cu 1.EMN, pe lista țărilor lipsă nu figurează San Marino, Lituania și Ucraina, țări de unde cu ocazia 2.EMN au sosit date, însă surprinzător acum și Danemarca a ajuns pe lista țărilor fără participanți. Mai mult, este destul de dureros faptul că lipsesc din lista țărilor participante în primul rând Irlanda, majoritatea țărilor din Balcani, insulele din Marea Mediterană (cu excepția Maltei), Republica Cehă și Rusia, din nou.

PROBLEME DE DETERMINARE, PROBLEME REFERITOARE LA METODELE DE COLECTARE

În legătură cu probleme referitoare la determinare și metode de colectare s-au prezentat mai multe observații fundamentale în evaluarea 1.EMN 2004. Și cu această ocazie s-au semnalat numeroase specii a căror determinare corectă este dificilă și de multe ori se poate realiza doar prin studierea armăturii genitale. Frecvent nici nu este evidențiat cum au fost determinate asemenea specii. De aceea rugăm insistent persoanele care ne furnizează date să ne indice separat în listele predate speciile determinate pe baza armăturii genitale. Pentru acesta în tabelul întocmit pentru înregistrarea datelor EMN s-a introdus o coloană corespunzătoare.

În cazul prezentei liste de specii din baza de date EMN (tabelul nr.4) – la o primă vedere – următoarele specii înrudite sau grupe de specii sunt considerate cele mai problematice:

DREPANIDAE: *Cilix glaucata/hispanica*; GEOMETRIDAE: *Scotopteryx luridata/mucronata*, *Thera variata/britannica*, *Ennomos* spp., *Nychiodes* spp., *Tephronia* spp., *Chlorissa* spp., *Cyclophora* spp., *Idaea* spp., *Horisme tersata/radicaria*, *Eupithecia* spp., *Rhinoprora* spp., *Aplocera plagiata/efformata*, *Macaria alternaria/notata*; NOTODONTIDAE: *Furcula* spp.; NOCTUIDAE: *Acronicta cuspis/tridens/psi*, *Cryphia* spp., *Plusia festucae/putnami*, *Abrostola* spp., *Cucullia* spp., *Shargacucullia* spp., *Amphipyra pyramidea/berbera*, *Heliothis virescens/maritima*, *Paradrina* spp., *Hoplodrina* spp., *Oligia* spp., *Mesapamea* spp., *Amphipoea* spp., *Diarsia rubi/florida*, *Euxoa* spp.; NOLIDAE: *Nola* spp., *Nycteola* spp.; ARCTIIDAE: *Eilema complana/pseudocomplana*, *Eilema pygmeola/lutarella*, *Setina* spp., *Spilosoma lubricipeda/urticae*.

În cazul în care anumite date neverificate (locul și/sau data colectării) se strecoară în literatura de specialitate, este de cele mai multe ori imposibil să le mai reparăm și astfel informația rămâne falsificată pentru totdeauna. Pentru speciile sau datele de colectare ieșite din comun (de ex. o specie de toamnă colectată în luna iulie) mereu trebuie păstrate exemplarele doveditoare (pentru asta însă trebuie să fim capabili să recunoaștem ce este „ieșit din comun”). Dacă pentru aceste date nu există exemplare doveditoare, atunci aceste date n-ar trebui introduse într-o bază de date, sau cel puțin informația să fie însoțită de semnul întrebării. În caz contrar datele probabil incorecte vor fi imposibil de eliminat, fapt care din păcate mai există în multe lucrări.

Lepidopterologia nu este o știință vitală, nimeni nu va muri dacă face greșeli (erori publicate există din păcate de ordinul miilor!). Însă în ciuda acestui fapt, pe cât posibil, o știință trebuie luată în serios chiar și de amatori, pe care fără orice reținere trebuie să-i considerăm „oameni de știință”. Cu toate acestea nu este ușor de aplicat obiectiv această teorie în practică.

O problemă majoră și generală o constituie faptul că fauna de lepidoptere nu se poate cerceta cu certitudine doar prin „observații”, iar în bazele de date deseori nu se menționează că s-a utilizat metoda observării directe. În cazul „observațiilor” nu se pot identifica corect acele specii, care se pot determina doar pe baza armăturii genitale. De aceea aceste specii sau vor fi ignorate, sau vor fi substituie cu alte specii. Ca urmare chiar și speciile comune și ușor identificabile se pot inversa reciproc fără a fi verificate în prealabil. Această problemă însă a fost subliniată și în „bilanțul” 1.EMN. – Primul autor, înainte de evaluarea rezultatelor, a verificat toate listele EMN primite (în cazul 2.EMN peste 16.000 de rânduri în tabel excel!), iar toate situațiile problematice evidente au fost verificate solicitând clarificări de la furnizorii de date. Însă este imposibil ca autorul menționat să identifice toate greșelile. Nedumeririle autorului au fost de multe ori validate, după ce furnizorul de date a re-verificat exemplarul problematic. Din păcate uneori furnizorul de date nu a avut posibilitatea să verifice corectitudinea informațiilor, pentru că nu a dispus de exemplarul doveditor, numai de o înregistrare sau o fotografie. În asemenea situații rămâne nedumerirea și datele foarte incerte sau au fost eliminate, sau au fost puse sub semnul întrebării. Acesta se referă și la speciile considerate „foarte cunoscute și comune”, ca de exemplu reprezentanții următoarelor genuri:

– *Mesapamea*, *Oligia*, *Amphipyra*, *Abrostola*, *Amphipoea*, *Hydraecia* (Noctuidae):

Din păcate există mai multe specii, ale căror date mai vechi (și frecvent chiar și mai noi) ar trebui de fapt șterse din bazele de date, sau ar trebui menționate cu denumiri duplicate. În caz contrar aceste informații rămân mai mult sau mai puțin false și în acest fel nu au nici un rost. Pentru că nu are rost ca într-o bază de date să fie înregistrări de genul „*Pieris napi* sau *rapae*”, „*Papilio machaon* sau *Iphiclides podalirius*”, „un cal sau o vacă” și așa mai departe! Orice specialist ar zâmbi la o asemenea bază de date. Dar astfel este și în cazul „*Mesapamea secalis*”, taxon care în Europa continentală cuprinde cel puțin 4 (poate chiar 5) specii separabile doar pe baza armăturilor genitale (afirmația conform căreia taxonul *Mesapamea remmi* ar fi un hibrid între *secalis* și *didyma*=*secalella*, este în totalitate speculativă și fără o dovadă certă!). Dar nici taxonii *Amphipyra pyramidea* și *berbera* în trecut nu au fost deloc diferențiați, iar acum doar puțini specialiști le separă, din păcate în multe cazuri doar pe baza habitusului irelevant pentru determinarea acestor specii. Această problemă se referă și la speciile din genul *Oligia* (în Europa mai ales *latruncula* și *versicolor*, dar și *dubia*), speciile din genul *Amphipoea* (mai ales *fucosa* și *lucens*, dar și *oculea*), speciile din genul *Hydraecia* (mai ales *micaceae*, *ultima* și *nordstroemi*), speciile din genul *Abrostola* (mai ales *triplasia*=*trigemina*, *asclepiadis* și *agnorista*, sau pentru începători și *tripartita*=*triplasia*). Să nu mai amintim de confuzia de nomenclatură în cazul denumirilor *triplasia*=*trigemina* și *tripartita*=*triplasia*, caz în care niciodată nu se știe exact un lepidopterolog ce înțelege sub denumirea de „*triplasia*”!

Acest fapt cunoscut pentru mai multe complexe de specii europene (chiar și la specii de fluturi diurni: *Leptidea sinapis* și *realis*) îngreunează munca corectă pentru amatori legată de faunistică și alte aspecte în cercetarea lepidopterelor, dar chiar și pentru entomologi profesioniști, dacă nu studiază în mod regulat serii de armături genitale. Asociațiile entomologice și lepidopterologii profesioniști ar trebuie să desfășoare mai multe activități în această direcție, însă probabil majoritatea lor nici nu vor realiza aceasta. Astfel „colecționarii” sau vor rămâne bazați pe propriile cunoștințe, sau de multe ori nu au curajul, perseverența sau interesul de a se autoperfecționa. Pe acest plan joacă un rol important faptul că durata de viață a unui om este foarte scurtă. Până un specialist – fie bărbat sau femeie – însușește cunoștințele indispensabile, ajunge în scurt timp pe patul de moarte!

Lepidopterologi! Încercați să vă autoperfecționați permanent și să nu fiți mulțumiți cu determinări de genul „*Mesapamea secalis* sau *didyma*”, sau de genul „o pisică sau un șoarece”!

DESPRE REZULTATE

Sistematică, taxonomie și nomenclatură

Pentru realizarea listei de specii (sistematică, taxonomie, nomenclatură și numerotarea catalogică) s-a utilizat și în acest caz catalogul european KARSHOLT și RAZOWSKI („KARSHOLT, O. & RAZOWSKI, J., 1996: The Lepidoptera of Europe. A Distributional Checklist. - Apollo Books, DK-Stenstrup”). Deși nu suntem de acord și nici nu suntem mulțumiți de toate detaliile acestei sistematici – și nu suntem singuri în acest dezaord – până când nu va fi editată o nouă versiune integrală și îmbunătățită pentru fauna de lepidoptere din Europa, considerăm lista K & R cea mai practică. De fapt probabil nici nu va exista niciodată o listă a lepidopterelor europene a cărei sistematică, taxonomie și nomenclatură ar satisface pe toți cei interesați.

Totuși acesta nu înseamnă că în lista de specii 2.EMN nu există modificări față de catalogul K & R 1996:

- Numele de specie sau gen pentru acei taxoni a căror denumire au fost validate după 1996, respectiv această modificare a ajuns la cunoștința autorilor, în lista de specii au fost trecute ca denumiri sinonime în cazul în care în această listă figurează ca „valide sp.-name” sau „valide genus-name” (=denumire actual valabilă de specie sau gen).
- Acele specii care lipsesc din catalogul KARSHOLT & RAZOWSKI 1996, au fost catalogate cu numere decimale (de ex. 9102.1 *Acontia candefacta* HBN., a fost catalogat pe baza K & R 1996 după numărul de catalog 9102).
- Am încercat să luăm în considerare și subspeciile foarte importante din punct de vedere taxonomic. Acești taxoni au fost introduși în catalog cu numere sutimale (de ex. la subspecia nominală *Scopula submutata submutata* TR. cu număr de catalog 8048.00 s-a introdus o altă subspecie *Scopula submutata nivellearia* OBTH. cu număr de catalog 8048.01).
- IMPORTANT: Negăm separarea taxonilor *Noctua janthina* și *janthe*, respectiv *Diachrysia chrysitis* și *tutti* (= *stenochrysis*?) (Noctuidae) ca „bona species”. Adulții acestor taxoni-pereche de cele mai multe ori nu se pot deosebi, nici pe baza habitusului, dar nici pe baza armăturilor genitale. În consecință încadrarea nenumăratelor exemplare, și anume a formelor intermediare, nu se poate realiza doar forțat. Însă mulți specialiști în lepidopterofauna nocturnă nici nu le înregistrează ca specii separate. Din această cauză în cadrul EMN practic nu se știa de fapt ce a fost înregistrat. – La acest subiect vezi observații în „bilanțul” 1.EMN 2004, respectiv aici în continuare (în capitolul „Mențiuni taxonomice, semnalări faunistice deosebite”).

Speciile de „Macrolepidoptere” semnalate

Deși condițiile meteorologice și cu această ocazie au fost în multe locuri mai puțin optime, în programul „Noptile Fluturilor Europeni 2.” cei 400 de participanți în 380 situri au semnalat în total 974 specii de „Macroheterocera” (= macrolepidoptere nocturne), incluzând și câteva subspecii importante, respectiv șase specii de fluturi diurni (tabelul nr. 4, harta nr.3). Astfel într-o perioadă de numai cinci zile calendaristice au fost observate nu mai puțin de 35,7 % din cele cca. 2730 „macrolepidoptere” europene prezente în catalogul KARSHOLT & RAZOWSKI din 1996. Tabelul sintetic cu date – pus la dispoziția celor interesați doar pe internet din cauza volumului (vezi adresele mai jos) – cuprinde cu această ocazie 16.078 rânduri în tabel Excel, ceea ce este aproape de două ori și jumătate mai mult decât a fost în cazul 1.EMN 2004 (6.825).

Cu acesta numărul total de specii și de subspecii mai importante semnalate cu ocazia 1. și 2.EMN se ridică la 1165 (42,7% din fauna europeană). Din acest număr 190 taxoni (16,3% din numărul total de specii) au fost semnalate doar cu ocazia 1.EMN, iar 315 specii (27%) doar cu ocazia 2.EMN. Numărul de specii și subspecii semnalate în ambele ocazii este de 660 (56,7%).

– Speciile semnalate din cele mai multe situri sunt următoarele:

Agrotis exclamationis 198, *Idaea aversata* 178, *Apamea monoglypha* 168, *Lomaspilis marginata* 165, *Noctua pronuba* 161, *Spilosoma lubricipeda* 153, *Axyليا putris* 149, *Hoplodrina octogenaria* 147, *Protodeltote pygarga* 142, *Rusina ferruginea* 141, *Biston betularia* 135, *Diachrysia chrysitis* 130, *Deilephila elpenor* 127, *Cabera pusaria* 127, *Hemithea aestivaria* 127, *Phalera bucephala* 126, *Xestia triangulum* 126, *Spilosoma lutea* 125, *Habrosyne pyritoides* 120, *Alcis repandata* 120, *Lacanobia oleracea* 115, *Thyatira batis* 106, *Trachea atriplicis* 103, *Hypena proboscidalis* 102, *Euplexia lucipara* 97, *Hypomecis punctinalis* 96, *Oligia strigilis* 95, *Mythimna impura* 94, *Eilema complana* 93, *Peribatodes rhomboidaria* 92, *Oligia latruncula* 92, *Eilema lurideola* 89, *Ochropleura plecta* 88, *Macaria liturata* 85, *Melanchnra persicariae* 84, *Chiasma clathrata* 83, *Cosmia trapezina* 83, *Apamea crenata* 83, *Chloroclystis v-ata* 82, *Hyloicus pinastri* 81, *Ourapteryx sambucaria* 80, *Hypomecis roboraria* 79, *Eulithis pyraliata* 79, *Autographa gamma* 77, *Ectropis crepuscularia* 76, *Phragmatobia fuliginosa* 75, *Zanclognatha tarsipennalis* 74, *Cabera exanthemata* 73, *Miltochrista miniata* 73, *Epirrhoe alternata* 72, *Diarsia mendica* 72, *Xestia c-nigrum* 72, *Laothoe populi* 71, *Geometra papilionaria* 71, *Acronicta megacephala* 70, *Smerinthus ocellata* 69, *Opisthographis luteolata* 69, *Rivula sericealis* 69, *Cidaria fulvata* 68, *Dypterygia scabriuscula* 68, *Cybosia mesomella* 68, *Deilephila porcellus* 66, *Diarsia brunnea* 66, *Idaea biselata* 65, *Caradrina morpheus* 65, *Macaria alternata* 64, *Stauropus fagi* 64, *Apoda limacodes* 63, *Angerona prunaria* 62, *Pterostoma palpina* 62, *Laspeyria flexula* 62, *Sphinx ligustri* 61, *Malacosoma neustria* 60, *Hydrelia flammeolaria* 60, *Perizoma alchemillata* 59, *Herminia grisealis* 59, *Noctua comes* 59, *Ochropacha duplaris* 58, *Mythimna ferrago* 58, *Agrotis clavis* 57, *Campaea margaritata* 56, *Mythimna comma* 56, *Rhinoprora rectangulata* 55, *Hoplodrina blanda* 53, *Macaria notata* 51, *Xanthorhoe montanata* 51, *Herminia tarsicrinalis* 51, *Lacanobia thalassina* 51, *Anaplectoides prasina* 50.

– Speciile semnalate din cele mai multe țări sunt următoarele (tabelul nr.5):

Alcis repandata, *Phalera bucephala*, *Autographa gamma* (19), *Smerinthus ocellata*, *Idaea dimidiata*, *Diachrysia chrysitis* (incl. *tutti* / *stenochrysis*), *Rusina ferruginea*, *Oligia strigilis*, *Ochropleura plecta*, *Agrotis exclamationis* (18), *Deilephila elpenor*, *Biston betularia*, *Cabera pusaria*, *Pterostoma palpina*, *Stauropus fagi*, *Hypena proboscidalis*, *Protodeltote pygarga*, *Hoplodrina octogenaria*, *Dypterygia scabriuscula*, *Apamea monoglypha*, *Apamea crenata*, *Lacanobia oleracea*, *Spilosoma lutea* (17).

– Următoarele 35 specii (3,6%) au fost semnalate cel puțin dintr-un singur loc cu o frecvență foarte ridicată (100-1000 exemplare):

PSYCHIDAE: *Taleporia tubulosa*; DREPANIDAE: *Ochropacha duplaris*; GEOMETRIDAE: *Calospilos sylvata*, *Lomaspilis marginata*, *Ennomos quercinaria*, *Arichanna melanaria*, *Idaea rusticata*, *Idaea dilutaria*, *Perizoma albulata*; NOTODONTIDAE: *Thaumetopoea processionea*; NOCTUIDAE: *Acrionicta rumicis*, *Craniophora ligustri*, *Paracolax tristalis*, *Lygephila pastinum*, *Hypena proboscidalis*, *Protodeltote pygarga*, *Hoplodrina octogenaria*, *Parastichtis suspecta*, *Cosmia trapezina*, *Apamea monoglypha*, *Apamea crenata*, *Oligia latruncula*, *Mesapamea secalis* (inclusiv *didyma?*), *Lacanobia thalassina*, *Polia nebulosa*, *Mythimna pudorina*, *Diarsia mendica*, *Diarsia brunnea*, *Noctua pronuba*, *Noctua janthina* (inclusiv *janthe*), *Agrotis exclamationis*; LYMANTRIIDAE: *Lymantria dispar*; ARCTIIDAE: *Lithosia quadra*, *Eilema depressa*, *Eilema lurideola*.

– Următoarele 227 specii/subspecii (23,3%!) au fost semnalate doar dintr-un singur loc (tabelul nr.4):

HEPIALIDAE: *Korscheltellus lupulina*; PSYCHIDAE: *Proutia betulina*, *Bruandia norvegica*, *Epichnopteryx plumella*, *Megalophanes viciella*, *Phalacropteryx graslinella*; ZYGAENIDAE: *Jordanita chloros*, *Adscita geryon*, *Aglaope infausta*, *Zygaena loti*, *Zygaena viciae*; SESIIDAE: *Sesia apiformis*, *Paranthrene tabaniformis*; COSSIDAE: *Dypsessa salicicola*; LASIOCAMPIDAE: *Psilogaster loti*, *Gastropacha populifolia*; SATURNIIDAE: *Aglia tau*, *Saturnia pyri*; SPHINGIDAE: *Laothoe amurensis*, *Hemaris tityus*, *Hyles hippophaes*, *Hyles livornica*, *Hippotion celerio*; HESPERIIDAE: *Thymelicus lineola*; NAMPHALIDAE: *Vanessa cardui*, *Pyronia cecilia*, *Melanargia galathea*; GEOMETRIDAE: *Stegania dilectaria*, *Macaria artesiaria*, *Semiothisa aestimaria sareptanaria*, *Narraga tessularia*, *Isturga limbaria*, *Itame vincularia*, *Neognopharmia stevenaria*, *Rhoptria asperaria*, *Petrophora narbonea*, *Eilicrinia cordiaria*, *Nychiodes waltheri*, *Menophra nycthemeraria*, *Paraboarmia viertlii*, *Peribatodes correptaria*, *Cleora cinctaria*, *Alcis bastelbergeri*, *Paradarsia consonaria*, *Cabera leptographa*, *Campaea honoraria*, *Megaspilates mundataria*, *Dyscia conspersaria*, *Chlorissa faustinata*, *Microloxia herbaria*, *Bustilloxia saturata*, *Eucrostes indigenata*, *Cyclophora quercimontaria*, *Scopula tessellaria*, *Scopula nemoraria*, *Scopula umbelaria*, *Scopula ochraceata*, *Idaea determinata*, *Idaea sericeata*, *Idaea filicata*, *Idaea efflorata*, *Idaea belemiata helianthemata*, *Idaea inquinata*, *Idaea minuscularia*, *Idaea camparia*, *Idaea contiguarua*, *Idaea rhodogrammaria*, *Idaea elixaria*, *Idaea hispanaria*, *Rhodostrophia discopunctata*, *Lythria purpuraria*, *Cataclysmes dissimilata*, *Scotopteryx moeniata*, *Scotopteryx octodurensis iberica*, *Scotopteryx mucronata*, *Xanthorhoe annotinata*, *Catarhoe putridaria*, *Nebula tophaceata*, *Nebula nebulata*, *Chloroclysta miata*, *Chloroclysta infuscata*, *Pennithera firmata*, *Colostygia olivata*, *Horisme corticata*, *Horisme aemulata*, *Triphosa sabaudiata*, *Euphyia scripturata*, *Perizoma lugdunaria*, *Perizoma obsoletaria*, *Eupithecia laquaearia*, *Eupithecia extraversaria*, *Eupithecia cauchiata*, *Eupithecia goossensiata*, *Eupithecia impurata*, *Eupithecia graphata*, *Eupithecia gelidata*, *Eupithecia virgaureata*, *Carsia sororiata imbutata*, *Aplocera annexata*, *Lithostege farinata*, *Asthenes anseraria*, *Epilobophora sabinata*; NOTODONTIDAE: *Pygaera timon*, *Clostera anastomosis*, *Furcula bicuspis*, *Gluphisia crenata*, *Harpyia milhauseri*; NOCTUIDAE: *Oxicesta geographica*, *Acrionicta menyanthidis*, *Acrionicta euphorbiae*, *Craniophora pontica*, *Simyra nervosa*, *Cryphia receptricula*, *Cryphia fraudatricula*, *Cryphia vandalusiae*, *Cryphia ereptricula*, *Victrix umovii*, *Schrankia taenialis*, *Catocala conversa*, *Minucia lunaris*, *Clytie illunaris*, *Grammodes bifasciata*, *Lygephila lusoria*, *Lygephila ludicra*, *Lygephila procax*, *Autophila limbata*, *Autophila asiatica*, *Callistege mi*, *Arytrura musculus*, *Hypena palpalis*, *Zebebea falsalis*, *Euchalcia consona*, *Lamprotes c-aureum*, *Diachrysis zosimi*, *Autographa buratetica*, *Syngrapha ain*, *Abrostola agnorista*, *Acontia candefacta*, *Phyllophila obliterated*, *Alvaradoia numerica*, *Pseudeustrotia candidula*, *Odice arcuinna*, *Eublemma minutata*, *Cucullia argentina*, *Cucullia xeranthemi*, *Cucullia lactucae*, *Cucullia chamomillae*, *Cucullia gnaphalii*, *Shargacucullia thapsiphaga*, *Shargacucullia verbasci*, *Calophasia platyptera*, *Calophasia opalina*, *Omphalophana antirrhinii*, *Epimecia ustula*, *Aegle vespertalis*, *Aegle vespertinalis*, *Schinia scutosa*, *Heliiothis maritima bulgarica*, *Paradrina suscianja*, *Spodoptera littoralis*, *Proxenus hospes*, *Proxenus lepigone*, *Mormo maura*, *Phlogophora scita*, *Apamea maillardi*, *Apamea zeta pernix*, *Eremobina pabulatricula*, *Luperina testacea*, *Hydraecia micacea*, *Chortodes (morrissii?) sohnretheli*, *Chortodes elymi*, *Chortodes brevilinea*, *Discestra sodae*, *Discestra hartigi*, *Lacanobia blenna*, *Hecatera cappa*, *Hadena andalusica*, *Hadena caesia grisea*, *Polia serratilinea*, *Mythimna joannisi*, *Mythimna umbrigerana*, *Mythimna anderegii*, *Mythimna loreyi*, *Panolis flammea*, *Ochropleura leucogaster*, *Diarsia florida*, *Lycophotia erythrina*, *Rhyacia simulans*, *Rhyacia arecacea*, *Spaelotis ravidata*, *Xestia speciosa*, *Xestia ashworthii jotunensis*, *Protolampra sobrina*, *Euxoa decora flavorenalis*, *Euxoa hastifera*, *Euxoa nigricans*, *Euxoa eruta*, *Dichagyris vallesiaca*, *Agrotis ripae*, *Agrotis trux*; PANTHEIDAE: *Trichosea ludifica*; LYMANTRIIDAE: *Ocnaria ledereri*, *Orgyia recens*; NOLIDAE: *Nola confusalis*, *Nola chlamitulatis*, *Nycteola degenerana*, *Nycteola asiatica*; ARCTIIDAE: *Paidia rica*, *Apaedia mesogona*, *Eilema pseudocomplana*, *Eilema lutarella*, *Eilema rungsi*, *Setina roscida*, *Spiris striata*, *Parasemia plantaginis*, *Hyphantria cunea*, *Diaphora mendica*.

- Numărul cel mai ridicat de specii au fost înregistrate în următoarele țări (tabelul nr.3):

Elveția 448, Germania 419, Franța 337, Austria 334, România 329, Olanda 319, Ungaria 316, Ucraina 303 și Spania 301.

Noutăți faunistice

Unul din obiectivele proiectului este de a semnală eventuale noutăți faunistice pentru Europa, pentru o țară sau pentru o regiune dintr-o țară. Aceste semnalări „autentice” excepționale sunt ca și sarea în bucate! Dar pentru aceasta este nevoie de mai

multă inițiativă și comunicativitate din partea colegilor lepidopterologi, care cunosc mai bine lepidopterofauna propriei țări decât noi. Pe acest plan și „ambasadorii-EMN” trebuie să fie mai vigilenți și mai activi.

Cu această ocazie doar două noutăți mai puțin semnificative au fost făcute cunoscute, și anume prima semnalare a speciei *Cabera leptographa* din Ucraina și primul exemplar din specia *Lampropteryx otregiata* colectată în Vorarlberg (Austria) (această specie n-a fost încă semnalată nici din țara vecină Elveția). – În contrast, rareori se poate lăuda oricine cu o specialitate de genul „157 de specii noi pentru Republica San Marino”. În această țară mică până acum aproape nimeni nu a colectat fluturi de noapte. Însă majoritatea speciilor semnalate cu această ocazie precis se cunosc de mult din zone mai îndepărtate, în regiunea italiană.

Republica San Marino, o nouă zonă pentru cercetări lepidopterologice

Ca această țară minusculă (61 km²) să fie „atrasă” în istoria EMN, în primăvara anului 2005 primul autor (R-R) i-a venit ideea de a călători la începutul lunii iulie în San Marino și să cerceteze fauna de lepidoptere nocturne în cadrul EMN. Împreună cu SCHÄFFER ERWIN (CH-Luzern), această idee a fost urmată de fapte. După activitatea din cadrul EMN desfășurată în sudul Elveției, cei doi lepidopterologi s-au deplasat în San Marino, pe parcursul drumului alăturându-se și FLAMIGNI CLAUDIO (IT-Bologna). Acest grup mic a avut parte în Borgo Maggiore de o întâmpinare cordială din partea directorului institutului „Centro Naturalistico Sammarinese”, domnul SUZZI VALLI ANDREA, respectiv a colegilor dânsului BEVITORI MADDALENA și CASALI SANDRO. Multe mulțumiri!

Imediat s-au și identificat cele trei situri pentru cercetări iar rezultatele sunt satisfăcătoare. În cele trei situri în total s-au semnalat 157 specii de Macrolepidoptere, dintre acestea cu multe semnalări biogeografice interesante, cum este mai ales specia *Cilix hispanica* DE-GREGORIO et al. 2002 (Drepanidae) (vezi mai jos). O lucrare separată despre aceste rezultate se află în pregătire.

Între timp s-a aflat că pe teritoriul țării San Marino încă nu s-au desfășurat activități lepidopterologice semnificative. În catalogul KARSHOLT & RAZOWSKI 1996 această țară mică este tratată ca parte a Italiei, iar pe Internet în catalogul faunistic european (<http://www.faunaeur.org/statistics.php>) actual (martie 2006) pentru fauna din San Marino sunt menționate doar 8 specii de lepidoptere. Deși în regiunile învecinate din Italia (Emilia-Romagna) au fost frecvent cercetate (de ex. FIUMI, BERTACCINI, FLAMIGNI), aceste studii abia fac referiri la regiunea învecinată a Republicii San Marino.

REZBANYAI-RESER planifică continuarea cercetării lepidopterofaunei nocturne în Republica San Marino și în anii următori, de aceea roagă persoanele interesate care ar dori să colecteze fluturi în această țară sau dacă au colectat până acum, să ia legătura cu dânsul sau cu directorul institutului „Centro Naturalistico Sammarinese” și să le transmită rezultatele cercetărilor.

Mențiuni taxonomice, semnalări faunistice deosebite

Subcapitolele semnate separat cu nume de autor sub titlul acestora se pot cita ca și lucrări independente, și anume menționând sursa tradusă în limba română în felul următor: „...in: REZBANYAI-RESER L., KÁDÁR M. & T.-CS. VIZAUER: Noptile Fluturilor Europeni – ediția a II-a („2nd European Moth Nights”), 1-3.VII.2005, un bilanț științific (Lepidoptera: Macrolepidoptera).”

– *Cilix hispanica* PEREZ DE GREGORIO et al., 2002 (Drepanidae):

Stadiul actual al cunoștințelor despre specia *Cilix hispanica* DE-GREGORIO, TORRUELLA, MIRET, CASAS & FIGUERAS, 2002, cu referiri și asupra speciei *Cilix asiatica* (BANG-HAAS, 1907) (Lepidoptera: Drepanidae).

(Autor: NORBERT ZAHM, Ludwig-Uhland-Strasse 34, D-66839 Schmelz-Hüttersdorf; e-mail: NZahm@t-online.de)

2.EMN 2005:

- IT Abruzzo (TE), Penna S.Andrea, Riserva Naturale Regionale Castel Cerreto, *Quercus cerris* Wood, inside, 580m, 1.7.2005, 1 ex., leg. M.DELL'AGATA & A.DE ASCENTIS, det. N. ZAHM & J. DANTART.
- SM San Marino, Monte Cucco, bosco, 350 m, 4.7.2005, 4 ex., leg. L. REZBANYAI-RESER & E. SCHÄFFER, det. L. REZBANYAI-RESER.

În „bilanțul” 1.EMN s-a făcut deja referire la această specie cu un habitus foarte asemănător cu a speciei *C. glaucata*, element zoogeografic probabil atlanto-mediteranean, descoperit în Spania, dar ulterior semnalat și din sudul Franței. În cadrul 2.EMN specia *C.hispanica* a fost semnalată și din centrul Italiei respectiv din San Marino, însă acestea nu sunt primele semnalări din Peninsula Apeninică (vezi MAZEL et al., 2003). În Majella și în regiunea Abruzzo, între 1982 și 2000 N. ZAHM a colectat 11 exemplare din această specie, iar în provinciile Campobasso și Isernia A. SCIARRETTA a colectat câteva exemplare, date publicate în 2005. Se mai cunoaște o semnalare a speciei și din Monte Volture (Basilicata) (MAZEL et al., 2003). În afara Europei specia a mai fost semnalată și din Algeria (MAZEL et al., 2003 und N.ZAHM in prep.).

Conform datelor cunoscute de către autor, în Peninsula Apeninică specia *C. hispanica* dezvoltă trei generații fără delimitări clare între lunile aprilie și octombrie.

Pe baza habitusului, *C. glaucata* se poate relativ ușor deosebi de *C. hispanica* datorită petei extinse de culoare gri din zona centrală a aripilor anterioare. Însă în sudul Europei în generația de vară a speciei *C. galucata* apar forme (f. *aerugitana* TURATI) la care această pată se reduce semnificativ, astfel determinarea precisă se poate realiza numai după studiul armăturii genitale.

Cele mai importante diferențe morfologice în armăturile genitale: la *C. galucata*, masculul prezintă un uncus dublu (de fapt două socii paralele); subscaphiumul este foarte lung, îngust și se termină într-un cârlig. Brațele transillei sunt foarte lungi, cu vârful rotunjit; saccusul este mare, privit din lateral are o lățime de cca. jumătate din lungime; aedeagusul este scurt, robust, aproape drept. La masculul speciei *C. hispanica* unculusul este lat și rotunjit, cu două socii divergente, cu vârful ascuțite și baze late; subscaphiumul foarte robust, cu vârf în zig-zag (asemănător cu cornul rinocerului); brațele transtillei scurte, ramificate la vârful; saccusul măciucat și foarte lung; aedeagusul foarte lung și subțire, la bază foarte curbat. În armătura genitală a femelelor la ambele specii gâtul bursei este foarte lung, în cazul speciei *C. hispanica* fiind foarte subțire. – ATENȚIE: Masculii se pot determina ușor pe baza formei unculusului și a socii, după o pensulare atentă.

Aici trebuie să atragem atenția asupra unei alte specii din genul *Cilix*, foarte asemănătoare cu specia *C. hispanica*, și anume *Cilix asiatica*, cunoscută și din sudul Europei. Morfologia armăturii genitale la masculi are următoarele caracteristici: socii late și rotunjite; transtillele formate din două brațe lungi și ascuțite, curbate în sus; saccusul lung (asemănător cu un polonic); aedeagusul lung și subțire, îndoită la bază într-un unghi de 90°.

Ar fi recomandabil ca în viitor să se acorde mai multă atenție exemplarelor din genul *Cilix* colectate la capcane luminoase, respectiv de a verifica temeinic fiecare exemplar din colecții.

Literatură: *PÉREZ DE GREGORIO J. J., TORRUELLA JEREMIAS X., MIRET REQUENER E., CASAS RONDÓS M. & VALLHONRAT I FIGUERAS F. (2002): *Cilix hispanica* sp.n., nuevo Drepanidae para la fauna Ibero-balear (Lepidoptera: Drepanidae: Drepaninae). - Bol. Soc. Ent. Aragon, 30: 33-36. – **MAZEL, R., YLLA, J. & MACIA, R. (2002): *Cilix hispanica* PEREZ DE-GREGORIO & al., 2002, remarquable espèce morphocryptique nouvelle pour la faune de France (Lepidoptera, Drepanidae). - Revue de l'Association Roussillonnaise d'Entomologie, 11 (3): 81-87. – ***MAZEL R., TAVOILLOT, CH. & BRUSSEAU (2003): Quelle biogéographie pour *Cilix hispanica* PEREZ DE-GREGORIO & al., 2002? (Lepidoptera, Drepanidae). - R.A.R.E. Tome XII(3): 119-122. – ****SCIARRETTA, A. (2006): Macrolepidotteri dal bosco igrofilo Le Mortine (Campania-Molise), con segnalazione di *Cilix hispanica* DE-GREGORIO, TORRUELLA, MIRET, CASAS & FIGUERAS, 2002. - Proceedings XX Congr. Naz. ital. Ent., Perugia-Assisi 13-18 giugno 2005: 104.

– *Horisme tersata* D.SCH. (=testaceata HBN.) și *radicaria* LAH. (=laurinata SCHAW.) (Geometridae):

2.EMN 2005:

- *tersata*: numeroase exemplare din mai multe țări (AT, CH, DE, EE, FI, FR, GB, RO, SM), presupunând că toate au fost corect determinate.

- *radicaria*: În total 12 exemplare din patru țări (CH, ES, IT, SM), unde prezența acestei specii nu constituie o surpriză.

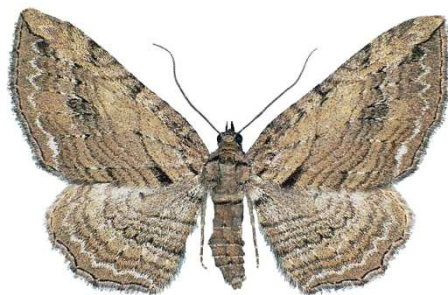

Fig. 1: *Horisme radicaria* (LA HARPE, 1855)
(Foto: H. RÖTSCHKE: Die Geometriden Mitteleuropas)

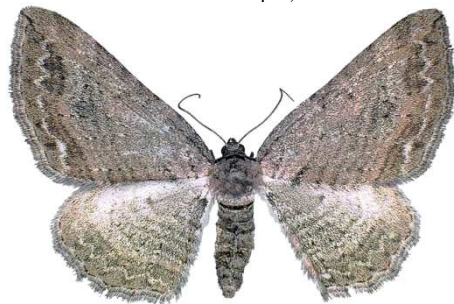

Fig. 2: *Horisme tersata* (IDEN. & SCHIFF.] 1775)
(Foto: H. RÖTSCHKE: Die Geometriden Mitteleuropas)

Cei care cunosc bine aceste două specii le pot separa cu încredere, frecvent doar pe baza habitusului, dar în multe cazuri este recomandabilă studierea armăturii genitale. Din lipsa determinărilor pe baza armăturilor genitale probabil și acum se confundă cele două specii, deși separarea lor de mult a fost clarificată (REZBANYAI 1978, 1981 respectiv REZBANYAI-RESER 1984), diferența celor două specii a fost descrisă și ilustrată corespunzător în lucrarea de bază a autorilor FORSTER & WOHLFAHRT 1981 (pag. 298-299). Problema confundării poate să apară mai ales în Franța, chiar și în rândul lepidopterologilor experimentați, pentru că în lucrarea frumos ilustrată a lui LERAUT 1992 figurile pentru speciile *tersata* și *radiata* au fost schimbate (figura 13. din pagina 195, de altfel foarte reușită și caracteristică, în locul speciei *radicaria* ilustrează specia *tersata*, iar figura 12. în locul speciei *tersata* ilustrează specia *radicaria*). – Specia *Horisme tersata*, originară din estul continentului euroasiatic (element siberian?) și-a extins arelul până în vestul continentului, actual fiind răspândită până în nordul Spaniei și Anglia, doar cu puține excepții (Irlanda, Portugalia, sudul Spaniei, Corsica și extremitatea nordică a Europei) fiind prezentă pe întreg continent european, în habitatele xeromontane pătrunde la altitudini chiar peste 1800 m unde vegetează planta gazdă din genul *Clematis* (curpenul). – În schimb specia *H. radicaria* este un element atlanto-mediteranean, mai puțin xerofil, dar mai ales termofil, care în Alpi pătrunde doar până la cca. 1000 m altitudine, fiind semnalată până acum din Spania, Italia (inclusiv Sicilia și Sardinia), Franța (inclusiv Corsica) Elveția, în extremitatea vestică a Austriei (Vorarlberg), sud-vestul Germaniei (în zona văii Rinului până în regiunea Eifel și până în Bonn), respectiv în Bazinul Carpatic și în anumite zone din Balcani.

Plantele gazdă probabil sunt tot specii din genul *Clematis*. Din păcate nu putem fi siguri dacă într-adevăr datele de semnalare din literatură pentru specia *H. radicularia* sunt corecte! – Ar trebui acordată mai multă atenție pentru separarea corectă a speciilor *H. tersata* și *radicularia* de oriunde colectate.

Bibliografie: *FORSTER, W. & WOHLFAHRT, Th.A. (1981): Die Schmetterlinge Mitteleuropas, Bd.5, Spanner. Franckh'sche Verlagshandl., Stuttgart. – **LERAUT, P. (1992): Les papillons dans leur milieu. Ecoguides. Bordas. 256 pp. – ***REZBANYAI, L. (1978): Eine Lösung für die *Horisme (Phibalapteryx) tersata-testaceata*-Frage: *Horisme laurinata* SCHAWERDA 1919 bona species mit der forma nova *griseata*. - Mitt. Entomol. Ges. Basel, 28: 57-71. – ****REZBANYAI, L. (1981): Die Verbreitung der *Horisme*-Arten *tersata* DENIS & SCHIFFERMÜLLER 1775 und *laurinata* SCHAWERDA 1919 in Europa (Geometridae). - Nota lepid., 4: 159-166. – *****REZBANYAI-RESER, L. (1984): *Horisme laurinata* SCHAWERDA 1919 syn. nov. zu *H. radicularia* DE LA HARPE 1885, nebst weiteren Angaben zur Verbreitung der Art (Lep., Geometridae). - Nota lepid., 7: 350-360.

– *Hylaea fasciaria* L. și *prasinaria* D.SCH. (Geometridae):

Punct de vedere privind situația taxonomică a speciilor *Hylaea fasciaria* (LINNAEUS, 1758) și *prasinaria* (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775)

(Autor: LADISLAUS REZBANYAI-RESER, Natur-Museum, Kasernenplatz 6, CH-6003 Luzern; e-mail: ladislaus.reser@lu.ch)

2.EMN 2005: Numeroase semnalări din mai multe țări.

Fig. 3: *Hylaea fasciaria fasciaria* ♂
(LINNAEUS, 1758)
(Foto: H. RÖTSCHKE: Die Geometriden
Mitteleuropas)

La specia *Hylaea fasciaria* se cunosc două forme extrem de diferite: una de culoare roșie-brună (*fasciaria* L.), cealaltă formă de culoare verzuie (*prasinaria* D. & SCH.). În literatura de specialitate aceste forme sunt menționate sau ca specii distincte (de ex. FORSTER & WOHLFAHRT 1981), sau sunt tratate ca forme subspecifice (*prasinaria* fiind un sinonim mai nou pentru denumirea *fasciaria*, ca de ex. în KARSHOLT & RAZOWSKI 1996 sau în LERAUT 1997). În alte locuri sunt considerate două subspecii diferite, ca de ex. în KOCH 1984.

Însă în multe publicații, mai ales în lucrări faunistice, unde ar trebui să fie semnalată *prasinaria*, apare doar denumirea „*fasciaria*“, pentru că autorii nu realizează importanța foarte mare a separării celor doi taxoni. De aceea în cazuri frecvente nu se poate stabili care formă a fost semnalată și din această cauză cercetarea acestui fenomen este îngreunată. Această situație a fost observată și în cadrul programului „Noptile Fluturilor Europeni” din 2004 și 2005, pentru că aproape toți furnizorii de date care au semnalat taxonul *prasinaria*, au raportat doar sub denumirea de „*fasciaria*“. Pentru fiecare astfel de semnalare ulterior a fost întrebare de fapt care formă a fost denumită „*fasciaria*“.

Fig. 4.: *Hylaea fasciaria prasinaria* ♀
([DEN. & SCHIFF.]. 1775)
(Foto: H. RÖTSCHKE: Die Geometriden
Mitteleuropas)

O altă problemă în cercetarea acestor doi taxoni reprezintă faptul că mulți lepidopterologi din cauza condițiilor climatice (probabil umiditate) și a „vârstei” înaintate a exemplarelor de *prasinaria* sunt determinate greșit ca *fasciaria*. Asemenea exemplare de *prasinaria* se găsesc în multe colecții cu denumirea „*fasciaria fasciaria*“, respectiv autorul a întâlnit și în publicații asemenea greșeli care se pot dovedi.

După experiența autorului cei doi taxoni, *fasciaria* și *prasinaria*, nu pot fi considerate două specii de sine stătătoare. În condiții naturale unde se suprapun arealele de răspândire probabil fără probleme se formează o varietate de hibridi, unele dintre ele cu un colorit intermediar bizar: pe culoare de fond roșu-marونی dungi transversale și margini verzi, pe fond verde linii transversale și margini purpurii, sau în cazuri extreme exemplare aproape unicolore, cu o culoare sumbră verde-gri (f. *grisearia* FUCHS?), asemenea forme în trecut probabil fără excepție deja au primit „denumiri de forme” (conform Normelor Nomenclaturic Internațional însă hibridii nu pot avea denumirile lor, ceea ce însă este greu de acceptat din multe considerente practice!). – Autorul a reușit de mai multe ori să crească o nouă generație din femele de culoare gri-verzui capturate în valea Rhône-ului din Wallis (Elveția). Din ouăle aceleiași femele au crescut o serie de varietăți între formele *fasciaria* și *prasinaria*, inclusiv forma nominală. Acest fapt demonstrează că aceste femele au fost hibridi subspecifice fertili.

Însă nici această presupunere, conform căreia ar fi vorba de două forme subspecifice, respectiv *prasinaria* ar fi un sinonim mai nou pentru *fasciaria*, nu poate fi valabilă. Această aparență poate fi observată în regiuni unde există hibrizi între populații. Dar privind la o scară mai largă situația este mult mai complexă.

Teoretic: două subspecii ale aceleiași specii au de obicei areale de răspândire distincte, areale care însă parțial se pot suprapune. Într-o asemenea zonă de suprapunere (simpatriu subspecifică) ar trebui să se formeze populații hibride. Aceasta este situația și în cazul *fasciaria* și *prasinaria*. În anumite zone insular se întâlnesc doar exemplare de forma *fasciaria* (=răspândire disjunctă), în alte zone doar *prasinaria*, dar la o scară mai mare sau mozaicat actual se formează și hibrizi între populații.

Cauza acestui fenomen trebuie căutată în istoria evoluției celor doi taxoni și în repopularea Europei după glaciațiune. – Forma *fasciaria* mult mai sigur că s-a format dintr-un strămoș comun în zone populate cu pin silvestru (probabil în sud-estul Europei, în Asia Mică sau în Orientul Apropiat). Această formă și actual preferă pinul silvestru (*Pinus silvestris*) respectiv cerințele ecologice sunt asemănătoare (mai mult termofil și mai ales xerofil). – Forma *prasinaria* în schimb probabil s-a format în zone populate de molid și brad (foarte probabil în zona siberiană). Acest taxon trăiește mai ales pe molid (*Picea abies*) și pe brad (*Abies alba*), însă acceptă fără probleme ca plantă gazdă și pinul silvestru (*Pinus silvestris*). Forma *prasinaria* preferă mai ales habitatele răcoroase și umede (ca și principalele plante gazdă) și evită zonele xerotherme.

Autorul poate exemplifica situația celor doi taxoni cu cazuri concrete din Elveția:

– Aici forma *fasciaria* probabil trăiește doar în pădurile relict din valea Rhône-ului, în regiunea Wallis, unde apare doar această formă sau cel puțin față de forma *prasinaria* este net dominantă (autorul încă nu a reușit să întâlnească forma *prasinaria*). Acest taxon s-a răspândit pe toată suprafața Elveției după glaciațiune, și anume din direcția est-sud-est odată cu pătrunderea plantei gazdă. Datorită schimbărilor climatice, odată cu diminuarea arealului de răspândire a pădurilor de pin silvestru în areale insulare specifice, cum sunt cunoscute actual, s-a restrâns și arealul formei *fasciaria*, și ca un relict postglaciar actual supraviețuiește doar în pădurile de pin silvestru din regiunea Wallis, extrem de calde și uscate, de tip continental. Deci în Elveția această formă are un areal de răspândire bine stabilit, așa cum este de așteptat de la o subspecie.

– Între timp din direcția nord-est a pătruns respectiv a cucerit teritoriul Elveției molidul și bradul, treptat răspândindu-se în așa fel, încât au înconjurat pădurile relict de pin silvestru, în urma căreia răspândirea speciei *Pinus silvestris* devenind disjunctă. După molid și brad a pătruns și forma *prasinaria*, care treptat s-a răspândit și în pădurile de pin silvestru înconjurați, exceptând cele mai calde și mai uscate păduri de pin din valea Rhône-ului, regiunea Wallis. În afară de aceste teritorii, actual pe teritoriul Elveției în toate pădurile tipice de pin silvestru (Tessin, Graubünden, centrul Elveției, regiunea Jura), dar și în toate pădurile de molid și de brad, respectiv și în pădurile de amestec cu rășinoase și caducifoliolate apare doar forma *prasinaria*. Vezi mai multe publicații ale autorului care se referă la pădurile de pin silvestru din zona Gersau (Cantonul Schwyz), Lavago (Cantonul Tessin) și Ins (Cantonul Bern): REZBANYAI-RESER 1984, 1995 și 2003. Deci și forma *prasinaria* are o arie proprie de răspândire, așa cum este de așteptat de la o subspecie.

– În valea Rhône-ului din zona Wallis aceste păduri de pin silvestru unde habitează forma *fasciaria* sunt înconjurate de păduri de molid, unde însă pe versanții abrupti cu stâncării mai calde și mai uscate în multe locuri pătrunde și *Pinus silvestris*. Aici se întâlnesc cele două forme *fasciaria* și *prasinaria*, rezultând diverse forme intermediare, deci hibrizi subspecifici. În alte zone din Elveția asemenea forme intermediare sunt total necunoscute (aici trebuie acordată o atenție notificării conform căreia exemplarele îmbătrânite ale formei *prasinaria* se pot confunda cu forma *fasciaria*!).

– Un exemplu din experiența autorului, în zona denumită „Visperterminen” din Wallis, unde în două situri a efectuat nenumerate colectări de noapte (de aici provin mai multe exemplare femele utilizate în creșterea generațiilor hibride): raportul exemplarelor „*fasciaria* : hibrizi : *prasinaria*” din colectările totale de la altitudinea de 1300 m a fost de 6 : 19 : 6 (în procente exprimate aproximativ 19 : 62 : 19), iar la altitudinea de 850 de m acest raport a fost de 8 : 39 : 13 (în procente exprimate 13 : 65 : 22).

Câteodată se menționează un cuvânt magic: „forma ecologică”. Însă nici taxonul *fasciaria*, nici *prasinaria* nu se poate considera „formă ecologică”. O „formă ecologică” se formează în urma influențelor ecologice directe din habitat. Dacă această formă este crescută în alte condiții ecologice (de ex. în laborator), sau este transferată într-un alt tip de habitat, atunci urmașii vor avea un habitus diferit decât cel al părinților. Însă morfologia taxonilor *fasciaria* și *prasinaria* sunt fixate din punct de vedere genetic. Acestea vor rămâne de culoare cărămizii sau verzi, indiferent pe ce specie de rășinoase se vor hrăni, sau dacă larvele sunt crescute în condiții cu temperatură ridicată sau scăzută. – Taxonii *fasciaria* și *prasinaria* nu se pot numi nici „subspecii ecologice”, chiar dacă probabil factorii ecologici au jucat un rol important în geneza și în distribuția lor cunoscută la momentul de față. „Subspecii ecologice” se întâlnesc exclusiv doar în habitate în care sunt prezente toate cerințele ecologice tipice pentru taxonul în cauză. Aceste condiții nu se întrunesc cel puțin în cazul taxonului *prasinaria*, pentru că este capabil să se răspândească în păduri de pin silvestru și să crească pe această specie gazdă fără nici o problemă.

Desigur, acolo unde taxonii *fasciaria* și *prasinaria* apar separat sau coabitează, situația generală – în diferite alte versiuni – este asemănătoare. În Europa Centrală, la nord de Alpi, ca de exemplu în Germania, paralel cu evoluția vegetației s-a format o răspândire mai mozaicată a celor doi taxoni. În asemenea teritorii probabil panmixia este atât de înaintată, încât lipsesc cu desăvârșire populații omogene de *fasciaria* sau *prasinaria*. – Activitățile antropice în modelarea vegetației din ultimele secole probabil au influențat panmixia celor doi taxoni. Ouă și omizi de *Hylaea* sunt oriunde ușor de introdus cu puietii de pini, chiar

și în zone străine taxonului, cum sunt culturile agricole sau în intravilanul așezărilor umane. Cu aceste activități și factorul uman joacă un rol important în răspândirea și panmixia genetică a taxonilor *fasciaria* și *prasinaria*.

Aceste aspecte de cele mai multe ori sunt ignorate, sau foarte puțin cercetate, neacordându-se o atenție sporită celor doi taxoni. Deci autorul dorește încă o dată să atragă atenția asupra necesității înregistrării separate a taxonilor *fasciaria* și *prasinaria*, dar și a formelor intermediare (oficial fiind denumite doar "*fasciaria* trans. ad *prasinaria*") odată cu semnalarea lor pe teren, respectiv publicarea acestor date conform înregistrărilor pe teren.

Bibliografie: *FORSTER, W. & WOHLFAHRT, TH. A. (1981): Die Schmetterlinge Mitteleuropas, Bd.4, Geometridae. - Franckh'sche Verlagshandl., Stuttgart. – **KARSHOLT, O. & RAZOWSKI, J. (1996): The Lepidoptera of Europe. A Distributional Checklist. - Apollo Books, DK-Stenstrup. – ***KOCH, M. (1984): Schmetterlinge. - Verl. Neumann-Neudamm, Leipzig-Radebeul. – ****LERAUT, P. (1997): Liste systématique et synonymique des Lépidoptères de France, Belgique et Corse (deuxième édition). - Alexnor, Suppl., pp.526. – *****REZBANYAI-RESER, L. (1984): Zur Insektenfauna von Gersau-Oberholz, Kanton Schwyz. III. Lepidoptera I: "Macrolepidoptera" ("Grossschmetterlinge"). - Entomol. Ber. Luzern, 12: 1-127. – *****REZBANYAI-RESER, L. (1995): Zur Grossschmetterlingsfauna des Föhrenwaldheidegebietes oberhalb Lavorgo, 880 m, Valle Leventina, Kanton Tessin (Lepidoptera: „Macrolepidoptera“). - Entomol. Ber. Luzern, 34: 21-124. – *****REZBANYAI-RESER, L. (2003): Zur Nachtgrossfalterfauna vom Berner Seeland (Ins, Landwirtschaftliche Schule, 433 m) (Lepidoptera: "Macroheterocera"). - Entomol. Ber. Luzern, 49: 45-148.

- *Diachrysia chrysitis* (LINNAEUS, 1758) & *tutti* (KOSTROWICKI, 1961) (Noctuidae):

Un nou argument împotriva separării speciilor *Diachrysia chrysitis* (LINNAEUS, 1758) și *tutti* (KOSTROWICKI, 1961) =? *stenochrysis* (WARREN, 1913), luând în considerare rezultatele analizelor ADN efectuate de alți autori la cele două specii (Lepidoptera: Noctuidae).

(Autor: LADISLAUS REZBANYAI-RESER, Natur-Museum, Kasernenplatz 6, CH-6003 Luzern; e-mail: ladislaus.reser@lu.ch)

2.EMN 2005: Numeroase semnalări din mai multe țări.

În evaluarea datelor 1.EMN 2004, dar și în alte publicații ale autorului au fost relativ detaliate dubiile privind faptul că cei doi taxoni ar fi total separați din punct de vedere genetic ca „bona species”. De atunci la aceste probleme s-a alăturat și ipoteza conform căreia specia *Diachrysia stenochrysis* (WARREN, 1913) ar fi identică cu taxonul „*tutti*”. Doar prin metode morfologice aceste chestiuni nu se pot rezolva în mod satisfăcător și definitiv. Însă nici noile analizele ale ADN-ului, al căror rezultate aparent întăresc separarea celor doi taxoni (HILLE et al., 2005), nu pot convinge autorul despre existența a două specii *chrysitis* și „*tutti*”!

Fig. 5: *Diachrysia chrysitis* (LINNAEUS, 1758)
(Foto: Polonyi Vilmos)

Fig. 6: *Diachrysia chrysitis* cu habitus
tutti-stenochrysis
(Foto: Polonyi Vilmos)

Analiza ADN-ului este un instrument foarte bun pentru separarea grupelor taxonomice sau stabilirea gradelor de rudenie între populații sau indivizi. Însă metoda nu este adecvată pentru separarea corectă a speciilor, pentru că rezultatele analizelor rămân subiective. Cercetătorul nu poate stabili clar care este gradul de diferențiere genetică unde s-ar putea stabili limitele exacte dintre două specii. Acest fapt se poate demonstra doar cu practica încrucișării progeniturilor. Autorii publicației menționate (HILLE et al., 2005) au stabilit în mod subiectiv faptul că diferența genetică dintre *chrysitis* și „*tutti*” „în condiții normale se consideră diferență specifică”.

În natură însă (dar și în colecții mai mari) din punct de vedere morfologic între cei doi taxoni există un șir întreg de forme intermediare (inclusiv și în morfologia armăturii genitale!), astfel încât în Europa cel puțin este dificil de acceptat cele două specii. Nici în cercetări faunistice nu putem separa toate exemplarele colectate cu metoda studierii ADN-ului. Chiar și în publicația menționată (HILLE et al., 2005) este clar specificat faptul că grupul „*chrysitis*”, separat pe baza colectărilor feromonale respectiv cu analiza ADN-ului nu se pot caracteriza și diferenția pe baza habitusului. Din acest motiv cei doi taxoni *chrysitis* și „*tutti*” sau „*stenochrysis*” în rezultatele 2.EMN au fost trecuți sub denumirea de „*chrysitis*”. Alte comentarii respectiv justificări vezi în „bilanțul” 2.EMN și la capitolul „Sistematică, taxonomie și nomenclatură”.

Părerera autorului este că rezolvarea acestor probleme din cazul *chrysitis/tutti* (și *stenochrysis*) se poate realiza doar prin experimente de creștere, așa cum s-a realizat cu succes în cazul taxonilor *Noctua janthina* D.SCH. și *janthe* BKH. (PLONTKE et al. 2005, REZBANYAI-RESER 2005). Pe deoparte ar fi necesar de stabilit în ce măsură progeniturile provenite de la aceleași femele sunt asemănătoare din punct de vedere morfologic și genetic (analiză ADN!). Pe de altă parte ar fi necesară derularea unor experimente de încrucișare. – Creșterea în captivitate a acestor taxoni nu este dificilă (mai ales creșterile de vară), însă nu este ușor de capturat femelele vii pentru a obține un număr corespunzător de ouă (REZBANYAI 1983). Femelele se pot captura mai ales în amurg, chiar înainte de a se lăsa întunericul, când pentru o perioadă scurtă vizitează inflorescențele asteraceelor (de ex. *Carduus*) pentru hrănire. Femelele cu ouă rareori sunt atrase de lumină. O altă problemă este faptul că în captivitate

femelele au nevoie de hrană (de aceea vizitează frecvent inflorescențele) înainte de a depune o cantitate mică de ouă. Dacă nu primesc hrană, atunci vor depune un număr mic de ouă după care în scurt timp vor pieri.

Autorul deja a publicat despre rezultatele confuze a colectărilor de *chrysisis-tutti* din Elveția cu capcane feromonale (REZBANYAI-RESER 1985). Concluzia finală formulată în această publicație o consideră și azi valabilă (două subspecii geografice, care în urma răspândirii postglaciare au acum un areal comun extins, iar diferențele feromonale permit o mixiune genetică lentă, dar sigură). O altă lucrare asemănătoare – despre rezultatele colectărilor la capcane feromonale elvețiene – este în pregătire.

Acestea însă nu înseamnă că trebuie renunțat la studierea acestor doi taxoni și ignorate în cercetările faunistice. Dar va fi necesar să ținem cont de faptul că formele intermediare se pot încadra doar forțat la unul dintre cei doi taxoni.

Autorul nu se poate pronunța asupra problemicii privind similaritatea taxonilor *stenochrysis* și *tutti*. Acești doi taxoni pot fi identici fără nici o problemă (publicația HILLE et al. 2005 nu face referire la această problemă, pentru că nu s-a studiat *stenochrysis* „autentic”). Însă din punct de vedere al EMN această chestiune nu este relevantă, pentru că locul tipic al taxonului *stenochrysis* este în sud-estul Asiei, și nu în Europa.

Literatură: *HILLE, A.; MILLER, M. A. & ERLACHER, S. (2005): DNA sequence variation at the mitochondrial cytochrome oxidase I subunit among pheromotypes of the sibling taxa *Diachrysis chrysisis* and *D. tutti* (Lepidoptera: Noctuidae). - Zoologica Scripta, 34: 49-56. – **PLONTKE, R., FRIEDRICH, E., GRAJETZKI, K., HÜNEFELD, F., MÜLLER, R. & HEINICKE, W. (2005): Zweifel an der Artberechtigung von *Noctua janthe* (BORKHAUSEN, 1792) und *Noctua tertia* (v. MENTZER, MOBERG & FIBIGER, 1991) im Komplex „*janthina*“ (Lep., Noctuidae). - Entomologische Nachrichten und Berichte, Dresden, 49 (1): 33-38. – ***REZBANYAI, L. (1983): *Diachrysis chrysisis* L. und *D. nadeja* OBTH. - Beschreibung einer Parallel-Sommerzucht und der Präimaginalstadien (Lep., Noctuidae). - Mitt. Schweiz. Entomol. Ges., 56: 23-32. – ****REZBANYAI-RESER, L. (1985): *Diachrysis chrysisis* (LINNAEUS, 1758) und *tutti* (KOSTROWICKI, 1961) in der Schweiz. Ergebnisse von Pheromonfallenfängen 1983-84 sowie Untersuchungen zur Morphologie, Phänologie, Verbreitung und Oekologie der beiden Taxa (Lepid., Noctuidae: Plusiinae). - Mitt. Schweiz. Entomol. Ges., 58: 345-372. – *****REZBANYAI-RESER, L. (2005): Die Nachtfalterfauna vom Rotseeriedgebiet in Ebikon, 420m, Kanton Luzern (Lepidoptera: „Macroheterocera“). - Entomol. Ber. Luzern, 52 (2004): 1-74.

– *Acontia (Tarachidia) candefacta* HBN. (Noctuidae):

Date privind specia *Acontia (Tarachidia) candefacta* (HÜBNER, [1831]) și răspândirea sa în Ucraina (Lepidoptera: Noctuidae).

(Autor: LUTZ LEHMANN, Fr.-List-Strasse 41, D-15890 Eisenhüttenstadt; e-mail: luleehst@t-online.de)

2 EMN 2005: Ucraina, Marea Neagră, Zaporos, Oblast, 3 km E Berdjansk, 50 m, 3.7.2005, mai multe exemplare, leg. L. LEHMANN

Fig.7: *Acontia candefacta* (HÜBNER, [1831])
(Foto: [http://nitro.biosci.arizona.edu/...](http://nitro.biosci.arizona.edu/))

Specia *Tarache candefacta* HÜBNER [1831] a fost descrisă și ilustrată pentru prima dată din Pennsylvania (SUA). Alți sinonimi al acestui taxon sunt: *haworthana* WESTWOOD, 1851, *debilis* WALKER, [1858], *neomexicana* SMITH, 1900 (o formă mai deschisă din sud-vestul SUA) și *candefactella* STRAND, 1916. Deși această specie a fost găsită la limita estică a Europei de peste patru decenii, puțini lepidopterologi europeni au cunoștință despre acest fapt. Aici prezentăm succint acest taxon.

Specia (în general sub denumirea de *Tarachidia candefacta*) este larg răspândită în America de Nord, din sudul Canadei până în Mexico și de la coasta estică până în California. Cel mai frecvent apare în sudul ariei de răspândire. Larva (o scurtă descriere vezi în publicația FORBES din 1954) se hrănește pe frunzele speciilor din genul *Ambrosia* și se împușcă în pământ. Ierneză în stadiul de pupă, astfel fluturii zboară din luna aprilie sau mai până în septembrie, probabil în două generații.

Această specie de fluture preferă pârloagele, vegetația solurilor degradate, pajiști uscate, pante stepice și habitatele asemănătoare, de fapt unde trăiește și specia de plantă gazdă. În America de Nord *Ambrosia artemisiifolia* (floarea pusteii sau iarba pârloagelor) este o specie demult cunoscută datorită faptului că provoacă alergii. Unele specii din genul *Ambrosia* au fost introduse involuntar și în Europa încă în prima jumătate a secolului XX. Dintre acestea specia *A.artemisiifolia* este cea mai răspândită și semnalată din cele mai multe țări europene.

În anii 1967-68, în regiunea Krasnodar și Stavropol din Uniunea Sovietică a fost introdusă din sudul Canadei fluturile *candefacta*, cu scopul combaterii biologice a speciilor de *Ambrosia*. Deși femelele de *candefacta* depun 300-500 de ouă, reușita colonizării este preponderent slabă. După un timp această specie abia a fost văzută, dar KLJUTSCHKO, BUDASHKIN & GERASIMOV (2004) au dovedit prezența speciei în Ucraina. Stația Biologică din Karadag (Crimeea) dispune de date cu observații permanente a speciei *candefacta* încă din anul 1994. Alte date de semnalare provin din Peninsula Crimeea și sud-estul Ucrainei. Toate aceste informații de semnalare compilate de către autor la fârșitul lunii iunie / începutul lunii iulie 2005 (cea mai vestică semnalare din Cjurupinsk, la Cherson) arată că pe coasta Mării Negre și în habitatele stepice din vecinătate (de la coasta mării până la cca. 150 km) specia este într-un proces de răspândire către vest. Datele din observații provin din perioada mai-septembrie, din lucrarea KLJUTSCHKO, BUDASHKIN & GERASIMOV (2004).

Nu este exclus faptul că specia aflată în expansiune către vest poate ajunge până în Europa Centrală. Ar trebui acordată în viitor mai multă atenție speciei *Acontia (Tarachidia) candefacta*. Desenul de pe aripi este asemănător cu cel al altor specii din genul *Acontia*, forma și mărimea aripii se aseamănă cu cel al speciei *Acontia (Emmelia) trabealis* (SCOPOLI, 1763). Fiind mult mai mică decât specia *Acontia lucida* (HUFNAGEL, 1766), nu se poate confunda cu acesta sau cu o altă specie.

Notificări la nomenclatură: Speciile africane din grupul *Acontia* OCHSENHEIMER, 1816 au fost recent revizuite de către LEGRAIN, HACKER și FIBIGER, astfel statutul unor genuri considerate de sine stătătoare au fost degradate (vezi FIBIGER & HACKER, 2005). Această nomenclatură a fost aplicată și aici.

Literatură: *COVELL, C. V. Jr. (1984): A field guide to the moths of eastern North America. - The Peterson Field Guide Series 30: 1-496. – **FIBIGER, M. & HACKER, H. (2005): Systematic List of the Noctuoidea of Europe (Notodontidae, Nolidae, Arctiidae, Lymantriidae, Erebidae, Micronoctuidae and Noctuidae). - Esperiana 11, 93-205. – ***FORBES, W.T.M. (1954): Lepidoptera of New York and neighboring states. Part 3 Noctuidae. - Cornell Univ. Agric. Experiment Station, Mem., 329: 1-433, figs. 1-290. – ****KLJUTSCHKO, Z.F., BUDASHKIN, J.I. & R.P. GERASIMOV (2004): New and Little-Known Noctuidae (Lepidoptera, Noctuidae) from Ukraine. - Vestnik Zoologii 38(1): 94 (into Russian).

– *Noctua janthina* (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775) & *janthe* (BORKHAUSEN, 1792) (Noctuidae):

2.EMN 2005: Mai multe semnalări din diverse țări.

Fig. 8: *Noctua janthina* (DEN. & SCHIFF.), 1775
(Foto: SIEGEL CHRISTSIAN)

Fig. 9: *Noctua janthina*, cu habitus de *janthe*
(Foto: SIEGEL CHRISTSIAN)

În „bilanțul” 1.EMN 2004 s-a discutat despre acești doi taxoni, respectiv despre problematica separării în două specii distincte, diferențiate genetic. De atunci nu avem noi informații sau dovezi care să ateste satutul speciilor de sine stătătoare. Chiar din contră! Într-o publicație frumos ilustrată s-a întărit opinia exprimată în mai multe rânduri de către REZBANYAI-RESER (de ex. REZBANYAI-RESER 2004, pag. 53), conform căreia *janthina* și *janthe* (respectiv probabil și un al treilea taxon din Asia Mică, „*N.tertia*”) aparțin aceleiași specii. Lepidopterologi germani au ajuns la același concluzie: din ouă rezultată de la același femelă, pe lângă adulți tipici de *janthina* se poate obține și adulți cu habitus de *janthe* și *tertia* (vezi PLONTKE et al., 2005). Din acest motiv în cadrul 2.EMN semnalările de *janthina* și *janthe* au fost înregistrate sub denumirea de *janthina* (vezi mai sus și în capitoul „Sistematică, taxonomie și nomenclatură”).

– Aceasta însă nu înseamnă deloc faptul că în viitor nu ar fi necesară cercetarea celor doi (sau trei) taxoni, sau includerea lor în rezultatele faunistice. Dar să ținem cont de faptul că formele intermediare se pot încadra doar forțat la unul dintre acești taxoni (ca și în cazul de mai sus, la taxonii *Diachrysis chrysis* și *tutti/?stenochrysis*).

Literatură: *PLONTKE, R., FRIEDRICH, E., GRAJETZKI, K., HÜNEFELD, F., MÜLLER, R. & HEINICKE, W. (2005): Zweifel an der Artberechtigung von *Noctua janthe* (BORKHAUSEN, 1792) und *Noctua terttia* (v. MENTZER, MOBERG & FIBIGER, 1991) im Komplex „*janthina*“ (Lep., Noctuidae). - Entomologische Nachrichten und Berichte, Dresden, 49 (1): 33-38. – **REZBANYAI-RESER, L. (2005): Die Nachtfalterfauna vom Rotseeriedgebiet in Ebikon, 420m, Kanton Luzern (Lepidoptera: „Macroheterocera“). - Entomol. Ber. Luzern, 52 (2004): 1-74.

– *Coscinia cribraria* L. și *punctigera* FRR. (Arctiidae):

Punct de vedere privind justificarea taxonomică a taxonului *Coscinia cribraria punctigera* FREYER, 1843 (= *pannonica* DANIEL, 1955) la nivel de subspecie (Lepidoptera: Arctiidae).

(Autor: LADISLAUS REZBANYAI-RESER, Natur-Museum, Kasernenplatz 6, CH-6003 Luzern; e-mail: ladislaus.reser@lu.ch)

2.European Moth Nights 2005:

- *cribraria*: Numeroase exemplare din patru țări (Germania, Finlanda, Olanda, Polonia).
- *punctigera*: Mai multe exemplare din sudul Elveției (Tessin).
- *ripperti*: O singură semnalare din Pirineii Centrali (Ariège).

Fig. 10: *Coscinia cribraria cribraria* ♂
(LINNAEUS, 1758)

(Foto: H. RÖTSCHKE: Die Spinner und Schwärmer
Europas und Nordwestafrikas)

Fig. 11: *Coscinia cribraria pannonica* ♀
DANIEL, 1955
(Foto: KÁDÁR MIHÁLY)

Fig. 12: *Coscinia cribraria punctigera* ♂♂♀
FREYER, 1834

(Foto: RÉZBÁNYAI-RESER LADISLAUS)

În publicația FREINA & WITT 1987 se poate citi un punct de vedere categoric privind faptul că în Europa specia *C. cribraria* nu se subdivide în subspecii, pentru că populațiile sunt foarte eterogene din punct de vedere morfologic și din această cauză nu se pot caracteriza în mod satisfăcător (vezi încă publicația FREINA & WITT 1984). Diferitele forme geografice descrise (=subspecii) astfel se amestecă cu formele singulare descrise și menționate fără excepție forme încadrate sub nivelul subspeciilor, formate probabil sub aspect ecologic. Însă habitusul mai multor forme de *cribraria* cu siguranță nu s-au format sub condițiile ecologice recente, ci – în fond – s-au fixat în mod ereditar. Influențele ecologice au jucat un anumit rol doar parțial în modelarea constelației genetice, așa cum este de fapt la toate subspeciile. De fapt nu prea are sens ca formele geografice să nu fie considerate subspecii, ci doar forme sub acest nivel taxonomic, pentru că astfel încurcă cercetarea taxonomiei intraspecifică.

În cazul Elveției în nici într-un caz nu este valabilă degradarea taxonomică a subspeciei *punctigera* FRR. (pentru detalii vezi REZBANYAI-RESER 1995 și LEPIDOPTEROLOGEN ARBEITSGRUPPE 2000). În această țară (mai ales în Wallis, în văile sudice din Alpi și în Engadin), cu excepția unui joc de variații, în mod unitar se întâlnesc indivizi foarte deschiși la culoare și slab presărați cu puncte (sau numai 1-2 puncte, sau doar câteva puncte foarte mici), care se încadrează în descrierea taxonului „ssp. *punctigera* FREYER, 1834“ (nefiind identică cu taxonul sud-european *candida* CYRILL, 1787, la care numărul punctelor de pe aripa anterioară este de asemenea redusă, însă aripa posterioară este în mod explicit de o culoare gălbuie). Exemplare cu puncte mai proeminente (dar care nu ating niciodată desenul habitusului formei tipice) apar individual doar în populațiile de *punctigera* din Wallis și din vestul Elveției, care denotă un influx de gene dinspre nord (de-a lungul Munților Jura). În Elveția *cribraria punctigera* formează populații relativ omogene (mai ales în văile sudice ale Alpilor, probabil și în afara granițelor Elveției), astfel de fapt corespund fără echivoc criteriului de încardarea în statutul de subspecie. Dacă se vor utiliza și alte metode de studiere (electforeza enzimelor, studii feromonale), sigur se vor găsi alte diferențe semnificative față de forma tipică a speciei. Nu schimbă cu nimic excepția de la regulă, și anume dacă pe teritoriul unei subspecii sporadic apar exemplare asemănătoare unei alte subspecii. Această situație poate fi valabilă la *C. cribraria* și în alte zone din Europa. De exemplu în cazul rezultatelor 2.EMN 2005 nu știm exact ce subspecie de *cribraria* reprezintă semnalarea din Pirineii Centrali. Este greu de crezut că ar fi identică cu subspecia nominală. Probabil este vorba de subspecia *ripperti* BDS. (vezi DANIEL 1955).

Această problemă taxonomică nu ar trebui lăsată „ad acta”. În cercetările ulterioare pe această temă ar fi necesară studierea populațiilor la fața locului, și nu pe baza exemplarelor capturate în mod randomizat sau chiar a exemplarelor alese și colectate în mod intenționat. Dacă un colecționar alege din 100 ori 1000 de exemplare 4 sau 5 forme extreme pentru colecția particulară, pe baza acestor exemplare doveditoare se va forma o imagine falsă, conform căreia aici este vorba despre o populație eterogenă și astfel caracterul morfologic general al populației rămâne necunoscut! Din păcate această problemă abia dacă se poate evita în cazul cercetărilor taxonomice realizate pe baza exemplarelor din colecții, mai ales la nivel intraspecific.

Autorul nu poate să se pronunțe nici asupra problemei identității taxonilor *punctigera* FRR. și *pannonica* DANIEL 1955, așa cum susțin tot FREINA & WITT 1987 în lucrarea lor deja menționată. Dar din punct de vedere geografic și istoric nu este exclus!

Literatură: *DANIEL, F. (1955): Die Wirkung ökologischer Einflüsse auf den Habitus von Lepidopteren, untersucht an den Formen von *Coscinia cribraria* L. - Ztsch. Wiener Entomol. Ges., 40: 183-201. – *FREINA, J. DE & WITT, TH. (1984): Taxonomische Veränderungen bei den Bombyces und

Sphinges Europas und Nordwestafrikas. Über die Berechtigung von Unterarten bei *Spiris striata* (LINNAEUS, 1758) und *Coscinia cribraria* (LINNAEUS, 1758). Ergebnisse einer Teilrevision. - *Nota lepid.*, 7 (3): 223-236. – **FREINA, J. DE & WITT, TH. (1987): Die Bombyces und Sphinges der Westpaläarktis (Ins., Lepid.), Bd.1. - Ed. Forsch. & Wiss. Verl., München, pp.708. – ***LEPIDOPTEROLOGEN-ARBEITSGRUPPE (2000): Schmetterlinge und ihre Lebensräume. Arten, Gefährdung, Schutz. Schweiz und angrenzende Gebiete. Bd.3. - Hrsg.: Pro Natura / Schw. Bund Naturschutz; Verl. Fotorotar, Egg ZH, pp. 914 (französische Ausgabe: „Les papillons et leurs biotopes, Vol.3“, 2005). – ****REZBANYAI-RESER, L. (1995): Zur Grossschmetterlingsfauna des Föhrenwaldheidegebietes oberhalb Lavorgo, 880 m, Valle Leventina, Kanton Tessin (Lepidoptera: „Macrolepidoptera“). - *Entomol. Ber. Luzern*, 34: 21-124.

„EMN” ȘI PROTECȚIA FLUTURILOR DE NOAPTE

Prin acest proiect ar trebui să orientăm atenția publicului larg asupra grupului de fluturi nocturni. Ar trebui arătat publicului că există și asemenea viețuitoare, respectiv acestea reprezintă o masă enormă în sistemul naturii. Mulți participanți EMN au fost însoțiți și de alți pasionați de natură, care au dorit să afle mai multe despre fluturii de noapte și lumea lor. Această posibilitate ar trebui și mai bine exploatată în viitor, și dacă se va reuși, centrul EMN ar trebui informat despre acest eveniment într-un raport concret.

Cele mai importante notificări și propuneri la această temă a protecției și conservării fluturilor de noapte au fost formulate în evaluarea („bilanțul”) primei ediții EMN 2004 la care ne referim și aici.

După informațiile noastre, cu ocazia celei de-a doua ediții EMN s-au organizat de către organizații întruniri mai mici sau mai mari între lepidopterologi și public interesat, mai ales în următoarele țări: Finlanda, Germania, Marea Britanie, San Marino, Elveția, Spania (Catalonia), România și Ungaria. În câteva locuri au apărut articole de presă despre EMN, respectiv au fost mediatizate în emisiuni radio sau TV. Cu siguranță această mediatizare a contribuit la informarea și creșterea gradului de simpatie față de acest grup al fluturilor de noapte și a naturii în general.

PLANURI ÎN LEGĂTURĂ CU VIITORUL „EMN”

În continuare planificăm organizarea anuală a EMN, în diferite perioade ale anului. Pentru următoarele programe (3. și 4.EMN) deja s-au prestabilit perioadele de organizare, acestea fiind **28-30.IV.2006** și **12-14.C.2007 (+/- o zi este încă acceptată)**. – Pentru stabilirea acestor perioade s-au luat în calcul următoarele considerente: 1) pentru colectarea cu capcană luminoasă este nevoie ca faza lunii să fie prielnică, 2) să fie sfârșit de săptămână (vineri-sâmbătă-duminică), 3) să fie perioade în care avem posibilitatea să semnalăm comunități de fluturi nocturni foarte diferiți (pe de o parte am dorit să atingem o variabilitate mai mare, pe de altă parte lista totală a proiectului s-ar completa și cu specii active primăvara și toamna).

Asupra perioadei de organizare a 5.EMN încă nu ne-am decis, dar probabil se va organiza în perioadă de vară (**iunie sau iulie 2008**). Dorim ca această perioadă să fie stabilită și mai bine sincronizată la nivel internațional, activitate pentru care avem nevoie încă de timp.

REPREZENTANȚI EMN

În continuare căutăm persoane din țări sau regiuni de unde până acum nu am reușit să identificăm reprezentanți EMN („**Ambasadori-EMN**”), a căror sferă generală de activitate sunt următoarele: activizarea și organizarea colegilor, adunarea și verificarea datelor locale în calitate de responsabili locali, respectiv transmiterea acestor date către centrul EMN. Mai mulți colegi au acceptat să colaboreze în calitate de ambasador EMN și cu ocazia programului 2.EMN 2005 (vezi la capitoul „Mulțumiri”). În perioada întocmirii acestui „bilanț” (martie 2006) nu avem reprezentanți EMN sau nu am primit o confirmare concretă de colaborare din următoarele țări (în direcția cca. sud-vest către est): Spania+Andora+Gibraltar (cu excepția Cataloniei), Irlanda, Croația, Bosnia-Herțegovina, Serbia și Muntenegru, Albania, Grecia, Cipru, Cehia, Letonia, Lituania, Belarusia și Rusia.

Numele ambasadorilor-EMN desemnați până acum (începutul lunii aprilie 2006) și adresa lor de e-mail se găsesc în următoarele tabele:

http://lepidoptera.fw.hu/program/emn3/3emn2006_ambassador_table.xls

http://de.geocities.com/reser_entomologie/emn_ambassadore_table.xls

Ei sunt menționați după nume în ordine alfabetică și aici:

BARBUT, JÉROME (Franța) BESHKOV, STOYAN (Bulgaria), DANTART, JORDI (Spania: Catalonia), DE PRINS, WILLY (Belgia), ELLIOT, RON (Marea Britanie: Wales) GOMBOC, STANISLAV (Slovenia), GROENENDIJK, DICK (Olanda), HIRNEISEN, NORBERT (Germania) JONKO, KRISZTOF (Polonia), KÁDÁR, MIHÁLY (Ungaria) KOSTJUK, IGOR (Ucraina), KURZ, MICHAEL (Austria), MARABUTO, EDUARDO (Portugalia), RESER (REZBANYAI), LADISLAUS (Elveția, Liechtenstein și Republica San Marino), SAMMUT, PAUL (Malta), SKULE, BJARNE (Danemarca), TOKOLA, PEKKA (Finlanda, respectiv deocamdată Suedia și Norvegia), VIIDALEPP, JAAN (Estonia) și VIZAUER, T.-CSABA (România).

La aceste persoane vă puteți adresa cu orice întrebări sau probleme legate de EMN din țara respectivă, sau în general despre EMN oricând puteți solicita informații de la centrul EMN.

COLECȚIONARI DE FLUTURI NOCTURNI! – UNDE SUNTEȚI?

Deși cu ocazia 2.EMN numărul participanților a fost mai mult de două ori decât în cazul 1.EMN, această atenționare provocatoare este în continuare în vigoare. Pe de o parte acest număr este înșelător din cauza multor participanți care nu sunt lepidopterologi propriu-ziși. Pe de altă parte suntem convingși că mulți cercetători al lepidopterofaunei de noapte nici nu au auzit de EMN, sau nu au participat până acum din diverse motive.

Suștinem și ne referim în continuare la notificările formulate în capitolul similar din „bilanțul” 1.EMN, respectiv sperăm în continuare că numărul lepidopterologilor „propriu-ziși” participanți EMN va crește în viitor. Adresăm acest apel mai ales către lepidopterologii din acele țări, de unde până acum sau doar în 2005 nu am înregistrat nici un participant.

Cu cât numărul participanților și volumul datelor raportate va fi mai mare, cu atât mai mult va crește și volumul de muncă a centrului EMN și gradul de dificultate a evaluării rezultatelor. Dar numai cu mulți participanți, situri de colectare și date raportate acest proiect, organizat doar o dată pe an la nivel european, va fi într-adevăr interesant, incitant și util.

ANUNȚ

Rugăm pe toți colecționarii de fluturi de noapte și specialiștii lepidopterologi care citesc aceste rânduri:

- 1) să participe activ la programele planificate,
- 2) să completeze integral cu date tabelele puse la dispoziție,
- 3) să informeze din timp colegii din cercul de cunoștințe despre acest program,
- 4) să încerce să convingă alți colegi despre importanța participării la program.

CELE MAI IMPORTANTE ADRESE

Cele mai importante adrese ale celor două centre „Noptile Fluturilor Europeni”, unde puteți găsi sau de unde puteți solicita informații sunt:

„European Moth Nights / Europäische Nachtfalternächte“
<http://www.european-moth-nights.ch.vu>

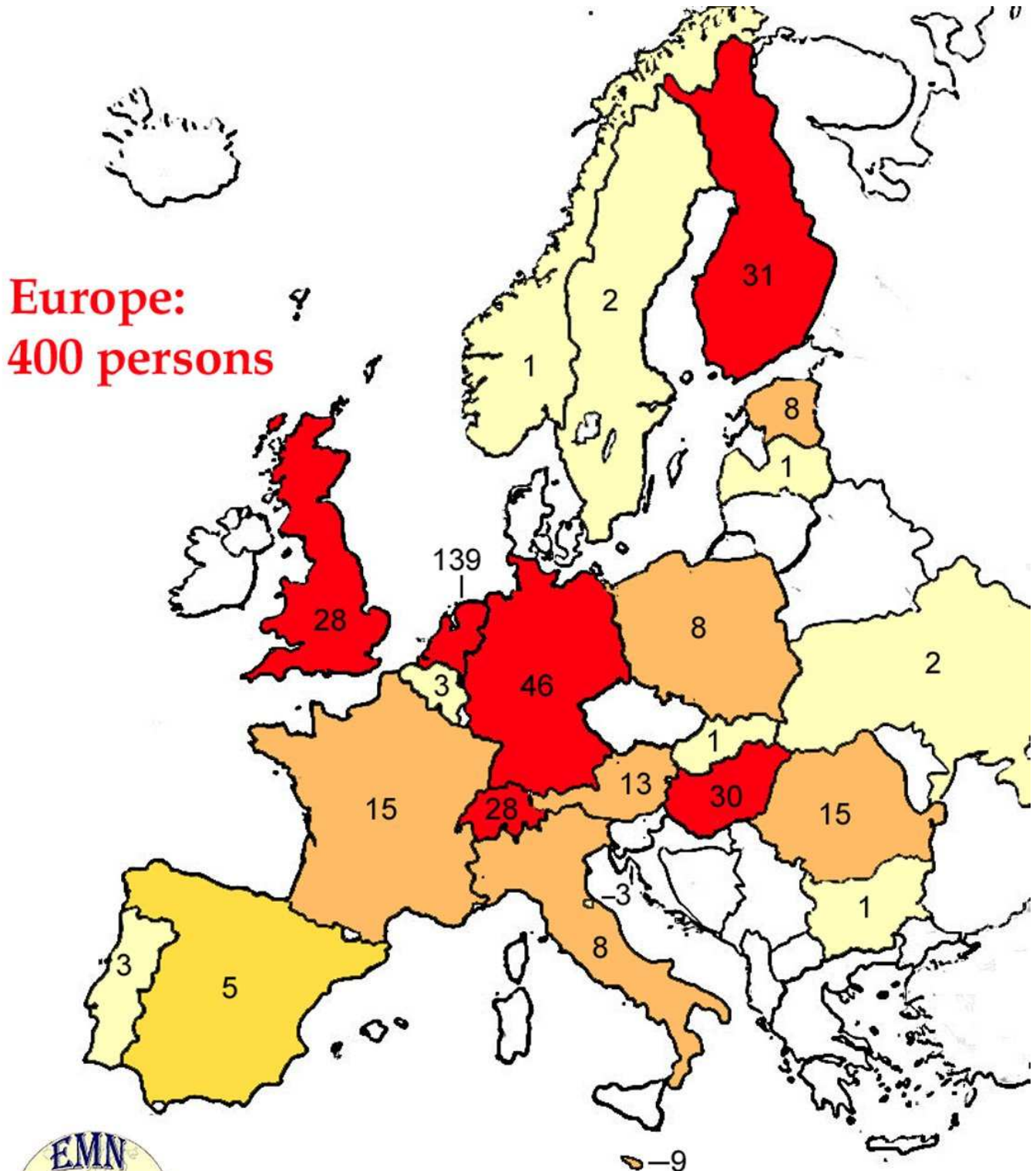
„Szalkay József Magyar Lepkészetű Egyesület“ = Societatea Lepidopterologică Maghiară „Szalkay József“
<http://lepidoptera.fw.hu>

Mihály KÁDÁR
Zoványi J. u. 19/B/9, H-4033 Debrecen (Ungaria)
inachis@t-online.hu

Ladislau RESER (REZBANYAI)
Natur-Museum Luzern, Kasernenplatz 6, CH-6003 Luzern (Schweiz)
ladislaus.reser@lu.ch
http://www.geocities.com/reser_entomologie

Harta nr. 1: Numărul participanților pe țări în programul “Noptile Fluturilor Europeni” – ediția a II-a.

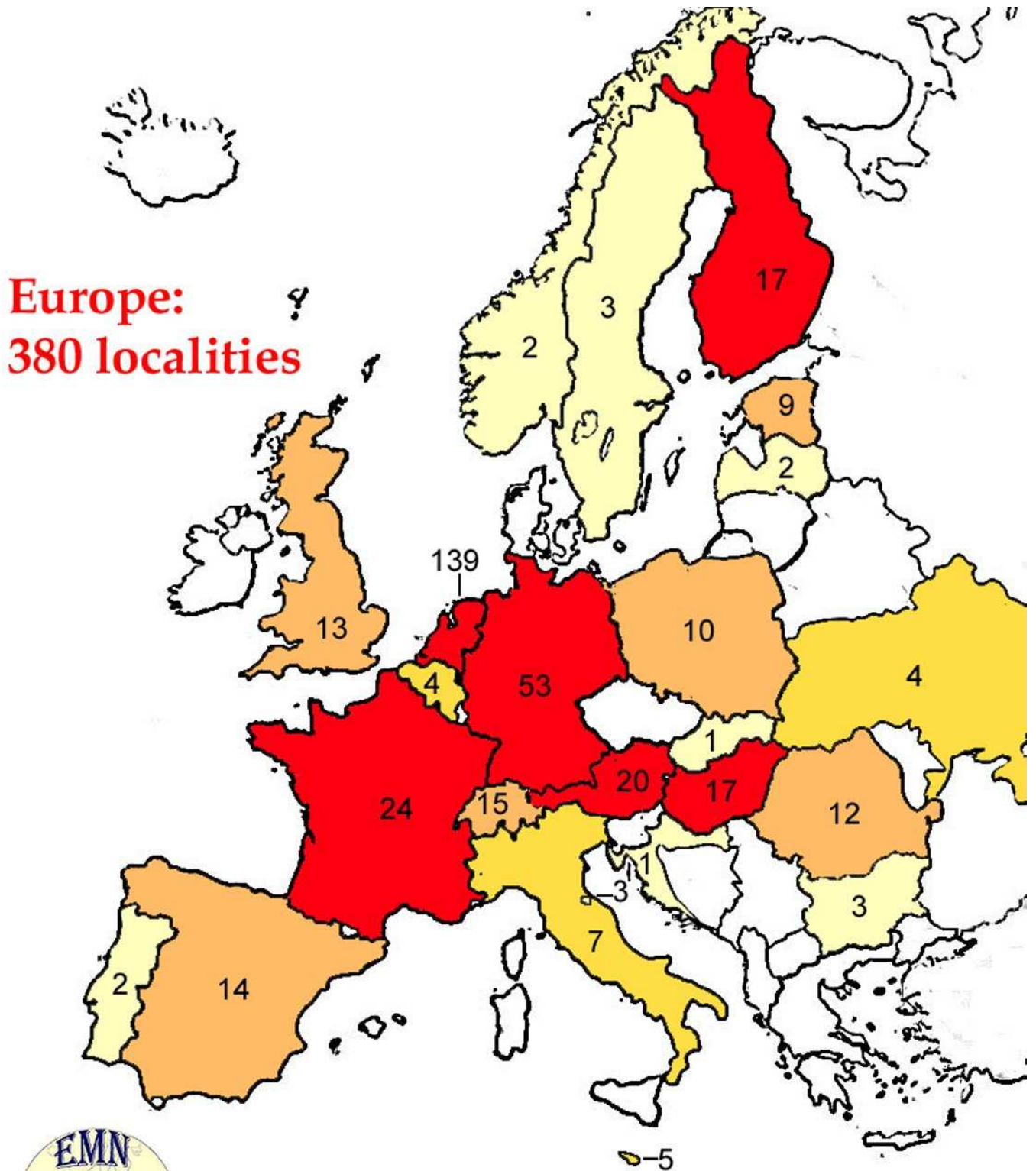

2. European Moth Nights 01-03.07.2005.

Map 1. Number of persons

Harta nr. 2: Numărul siturilor de colectare pe țări în programul „Noptile Fluturilor Europeni” – ediția a II-a.

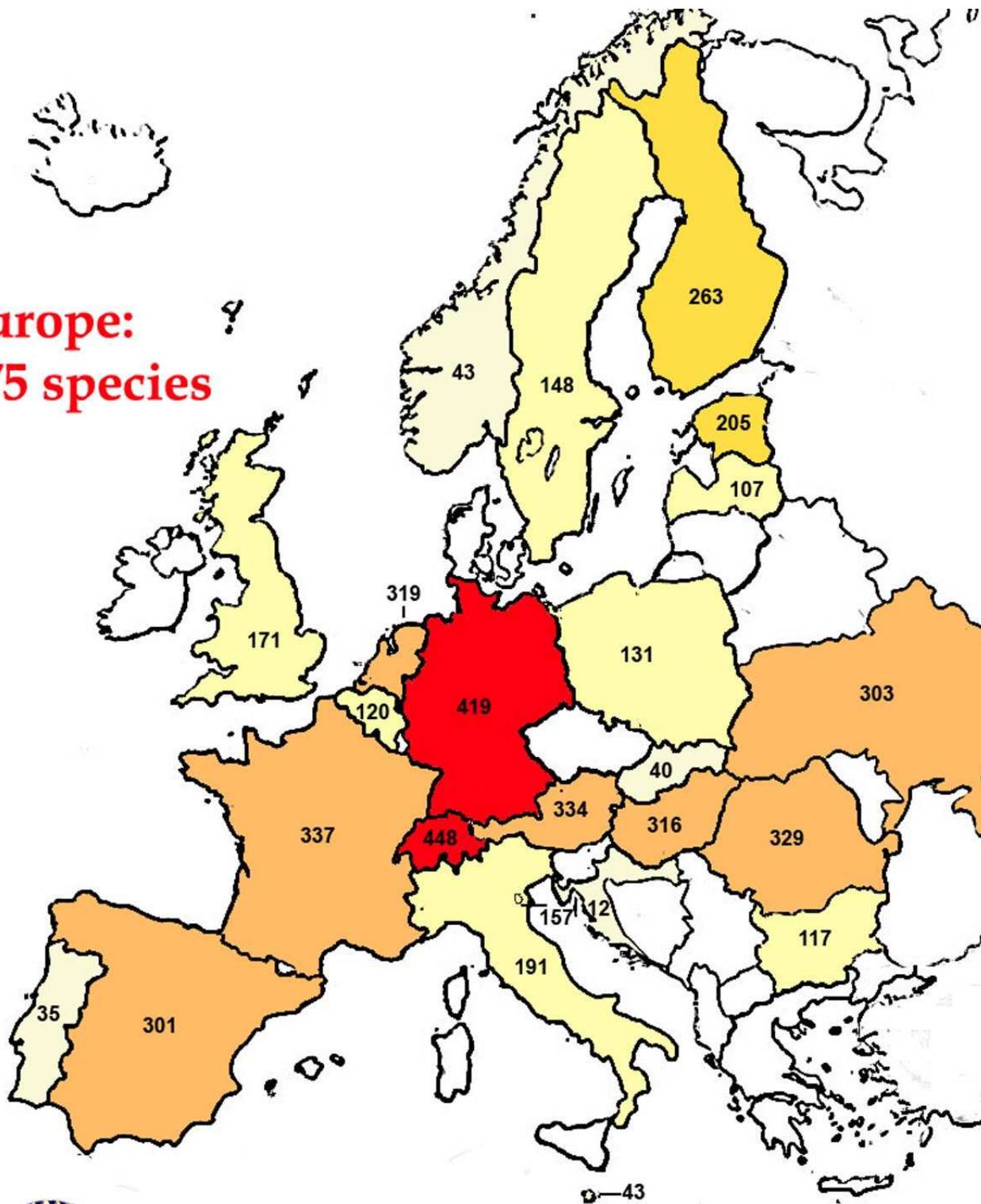
2. European Moth Nights 01-03.07.2005.

Map 2. Number of localities

Harta nr. 3. Numărul speciilor de Macrolepidoptera semnalate pe țări în programul
“Noptile Fluturilor Europeni” – ediția a II-a.

**Europe:
975 species**

2. European Moth Nights 01-03.07.2005.

Map 3. Number of species